Sverige och världspostföreningen 1874–1924

Av Jan Billgren

I september 1874 hölls i Bern en kongress om möjligheten att bilda en allmän förening mellan postverken i världen. I kongressen deltog alla europeiska stater, liksom Egypten och USA. Sammanlagt rörde det sig om 22 stater, vilka hade inbjudits av det schweiziska förbundsrådet.

JAN BILLGREN är född 1936. Universitetslektor i företagsekonomi i Lund. Ordförande i SSPD (Sällskapet för Svensk Posthistorisk Dokumentation). Ledmot i SFF:s (Sveriges Filatelist-Förbund) styrelse 1984–1989. SFF:s representant i FIP:s (Fédération Internationale de Philatélie) posthistoriska kommission.

Tidigare försök till postsamarbete

Redan på 1860-talet hade tanken väckts att man genom ett närmare samarbete mellan olika länder skulle förenkla den internationella postutväxlingen. Ett av de första initiativen togs av USA, vars regering år 1862 utfärdade inbjudan till ett stort antal länder att delta i en postkonferens. Denna skulle behandla möjligheten att likrikta bestämmelserna i de postfördrag som redan hade slutits mellan en del länder.

Konferensen ägde rum i Paris år 1863 då 15 stater var representerade. Sverige skickade emellertid inte någon delegat och bidrog därför i viss mån till konferensens något klena resultat. Man enades visserligen om vissa allmänna principer som borde tillämpas när man i fortsättningen skulle sluta avtal, men något gemensamt postfördrag kom man inte fram till.

De överenskomna riktlinjerna följdes i stort sett då bilaterala avtal under åren framöver träffades mellan staterna. Även Sverige följde dem då postfördrag slöts med Frankrike (1867), Ryssland inklusive Finland (1868), Nederländerna (1868), Nordtyska förbundet (1869, 1870 och 1873), Danmark och Norge (1869 och 1873) samt USA (1873).

Fem år efter Pariskonferensen kom nästa initiativ. Det togs av Heinrich von Stephan som längre fram blev Tysklands generalpostmästare. Han utarbetade ett förslag till en internationell postkonvention år 1868. Det var meningen att detta förslag skulle diskuteras vid en konferens i Tyskland. Emellertid kom det fransktyska kriget emellan, och det blev därför Schweiz som efter hemställan från den tyska regeringen utfärdade inbjudan till den första allmänna postkongressen.

Kongressen i Bern 1874

22 länders representanter kom till Bernkongressen vid öppningen den 15 september 1874, däribland den svenska generalpostdirektören, Wilhelm Roos. Bl a tack vare gediget förarbete gick kongressarbetet snabbt framåt och redan den 9 oktober kunde man underteckna den postkonvention som innebar att alla anslutna stater skulle utgöra ett enda postområde. Den allmänna postföreningen (L'Union Générale des Postes) hade därmed bildats. Konventionen skulle träda i kraft den 1 juli 1875 med undantag för Frankrike, som inte ville biträda den förrän den 1 januari 1876.

Grundtanken i den avtalade konventionen var att samtliga länder i fortsättningen skulle ha enhetsporto för de vanligaste försändelsekategorierna vid postutväxling sinsemellan. Dock kunde detta enhetsporto inte införas till den 1 juli 1875 utan man tillät smärre variationer under en övergångsperiod. Sverige införde emellertid enhetsporto till medlemsländerna redan vid konventionens ikraftträdande.

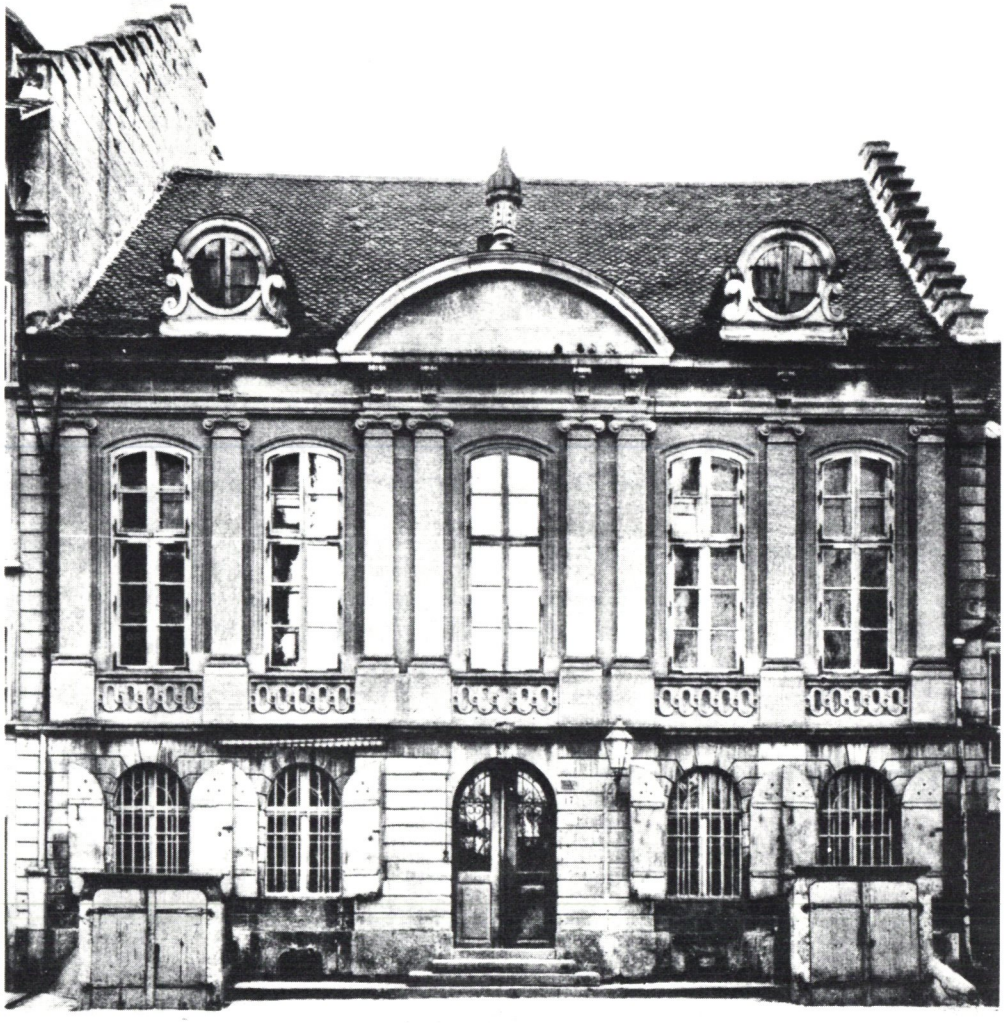

Byggnaden i vilken Bernkongressen sammanträdde och där konventionen undertecknades den 9 oktober 1874.

Enhetsportona för brevpost

Kongressens viktigaste beslut gällde portona för brevpostförsändelser, dvs brev, brevkort och trycksaker. Portot angavs i franskt mynt (en princip som följdes ända fram till Madridkongressen 1920). Förutom portot reglerades också viktklasserna. För brev blev första viktklassen 15 gram; för varje ny vikt om 15 gram tillkom ännu ett porto, osv. Portot fastställdes till 25 centimes men under en övergångsperiod tilläts variationer mellan 20 och 32 centimes. Portot för ofrankerat brev skulle uppgå till det dubbla av det i ankomstlandet fastställda portot. För Sveriges del fastställdes det nya brevportot till 20 öre.

Brevkort skulle enligt konventionen få ett porto motsvarande halva brevportot, avrundat till helt tal. I praktiken innebar denna regel att det internationella brevkortsportot fick variera mellan 10 och 16 centimes. För Sveriges del bestämdes portot till 10 öre.

För trycksaker blev det föreslagna portot 7 centimes per 50 gram, men under en övergångsperiod accepterades alla porton

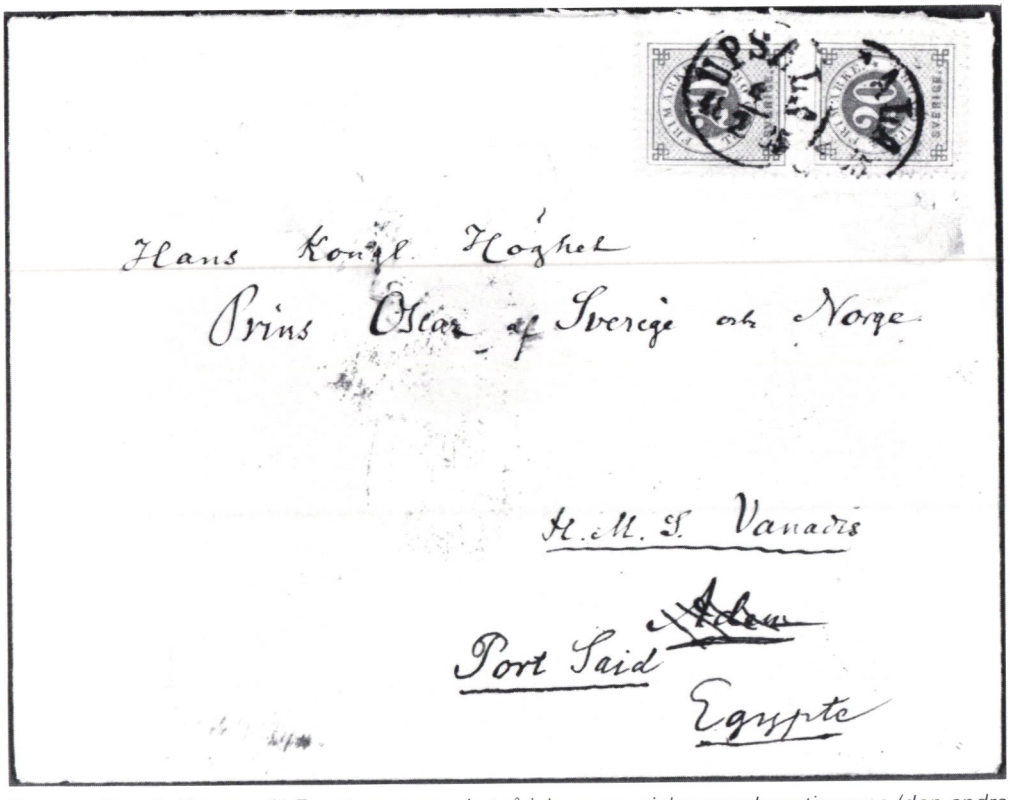

Brev av 2:a viktklassen till Egypten, en av de två icke-europeiska grundarnationerna (den andra var USA).

mellan 5 och 11 centimes. I Sverige blev portot 6 öre per 50 gram.

Övriga avgifter som specificeras i konventionen är rekavgiften och avgiften för mottagningsbevis. Båda avgifterna fick uppgå till högst det belopp som togs ut i den inhemska poströrelsen. I Sverige var dessa avgifter 18 respektive 12 öre och de kom därför att gälla även internationellt.

Övriga bestämmelser

Utöver bestämmelserna om de olika portosatserna specificerades i Bernfördraget framförallt vad som skulle gälla för ofrankerade försändelser. Med detta uttryck avsågs främst brev, eftersom varken brevkort eller trycksaker befordrades om de inte var helt eller delvis frankerade.

Ofrankerade eller ofullständigt frankerade försändelser skulle av avgångslandets postverk förses med stämpeln »T». Detta T var en förkortning av »Taxe à payer», på svenska översatt med »tillskottsporto». På brevet skulle man med svarta siffror sätta ut det sammanlagda värdet av tillskottsportot (i francs och centimes). Dessutom skulle man i övre vänstra hörnet ange antalet viktklasser utöver den första med siffror. Man enades också om att ogiltiga frimärken skulle utmärkas med siffran »0». Slutligen krävdes i fördraget att datumstämpel skulle anbringas på adressidan.

Man beslöt också att insätta en s k internationell byrå, vilken skulle svara för gemensamma angelägenheter (arbetsuppgifterna definieras utförligt i 1878 års konventionstext).

Postkonferensen i Bern 1876

Efter endast 1 1/2 år avhölls en ny konferens den 17–27 januari 1876, med anledning av att Brittiska Indien och samtliga franska kolonier hade ansökt om inträde i

föreningen. Svensk delegat vid denna konferens var legationssekreteraren Carl Björnstjerna.

Vid konferensen beslöts först och främst att de nämnda länderna fick gå in i föreningen som fullvärdiga medlemmar. Det beslöts också att särskilda portosatser skulle gälla för brevförsändelser till de nya medlemsländerna. Man tillät att portosatserna blev upp till det dubbla i jämförelse med de tidigare medlemsländerna emellan. Skälet för att höja portot var möjligheten att också ta upp ett särskilt sjöporto för transporterna över haven.

För Sveriges del tolkades de nya reglerna så att portot för brev, brevkort och trycksaker fördubblades, till 40, 20 respektive 12 öre, medan rek- och mottagningsbevisavgifter förblev desamma som till övriga länder.

Postkongressen i Paris 1878

Den första postkongressen hade beslutat att man skulle samlas igen efter tre år, denna gång i Paris. Det dröjde dock fyra år innan så blev fallet.

Vid Pariskongressen, i vilken ett 30-tal medlemsländer och 11 andra länder deltog, infördes den nya beteckningen »världspostföreningen», dvs »l'Union Postale Universelle» i stället för »allmänna postföreningen». Samtidigt beslöt man att i fortsättningen ha kongress vart femte år, en nog så svår regel – skulle det visa sig – att upprätthålla.

Pariskongressen införde en rad nya regler för brevpost, dvs brev, brevkort och trycksaker. Sålunda blev portona för dessa försändelseslag bestämda till vissa belopp, inte som tidigare till efter interna förhållanden i respektive land varierbara belopp.

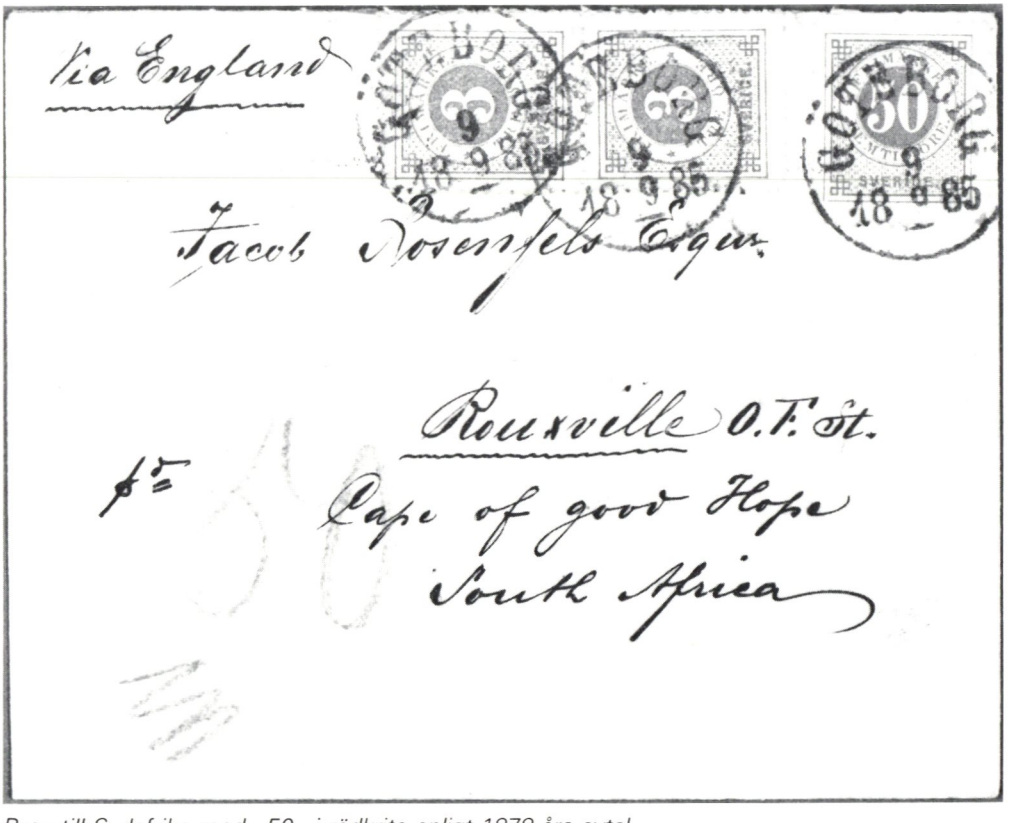

Brev till Sydafrika med »50» i rödkrita enligt 1878 års avtal.

Minimiporton infördes för affärshandlingar och varuprov. Man specificerade också noggrant vilka villkor som skulle vara uppfyllda för att en försändelse skulle kunna klassificeras som en trycksak, en affärshandling eller ett varuprov.

Brevkort skulle enligt Pariskonventionen vara av måtten 14×9 cm; de skulle ha ena sidan reserverad för adressen och den andra för brevväxling. Man tillät heller inte privattryckta brevkort utan endast sådana som utgivits av postverken fick användas i den internationella postutväxlingen.

Konventionstexten specificerade noggrant hur posttjänstemännen skulle göra handskriftsnoteringar på försändelser. Sålunda var *rödkrita* reserverad för noteringar om porto som avsåg post till länder utom föreningen: med rött skulle man i centimes ange hur mycket det främmande portot, dvs portot, utöver de 25 centimes som portot mellan medlemsländerna utgjorde, översteg UPU-portot. Denna notering skulle göras »å adressidans venstra hörn nedtill».

Som exempel kan nämnas att portot mellan Sverige och Australien eller Sydafrika via England vid denna tid utgjorde 56 öre. Det var alltså 36 öre (50 centimes) utöver föreningsportot. På brev till dessa länder finner man därför siffran 50 i rödkrita (se bilden).

Blåkrita reserverades för noteringar på försändelser från länder utom föreningen, t ex det främmande porto (utöver föreningsportot) som åvilade en ankommen försändelse. *Svart* färg skulle reserveras för lösennoteringar på otillräckligt frankerade försändelser som lämnade ett för-

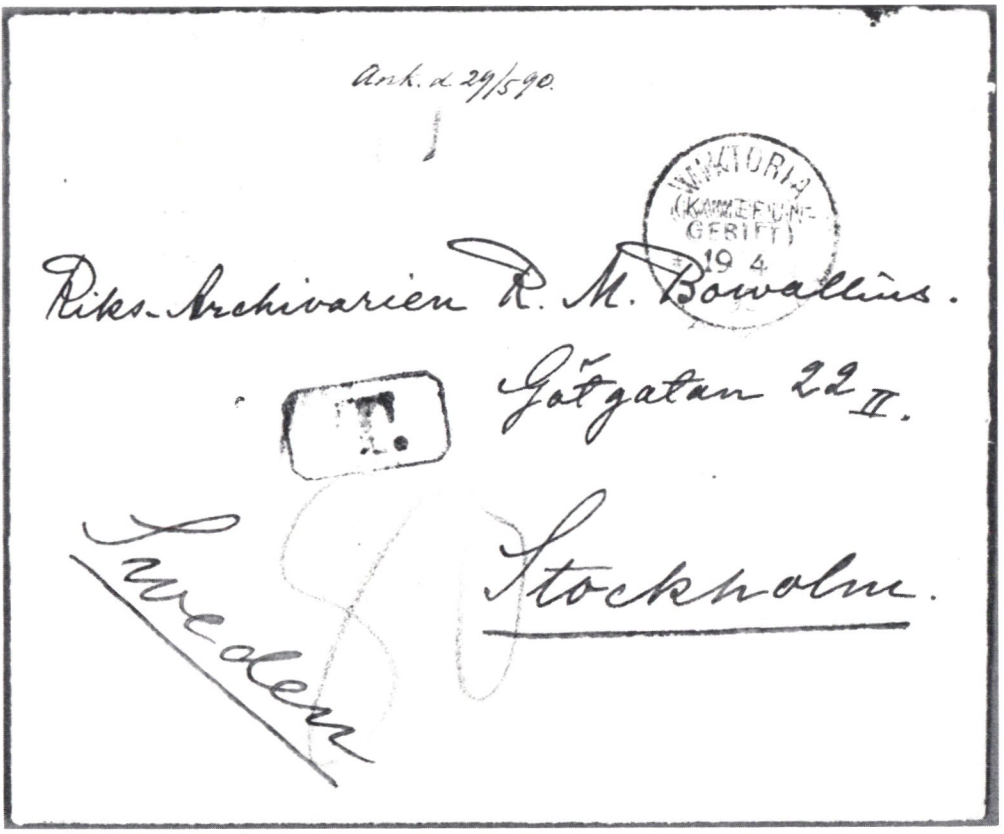

Ofrankerat brev från tyska Kamerun med reglementsenlig blåkritenotering »80» för felande belopp enligt 1878 års avtal.

eningsland. Det var det felande beloppet i francs och centimes som skulle sättas ut bredvid frimärkena. Adresslandet skulle sedan påföra försändelsen lösen med dubbelt felande belopp.

Den internationella byrån

1878 års konvention innehåller också ett intressant avsnitt om UPU:s internationella byrå i Bern och dess finansiering. Man bestämde bl a att de årliga kostnaderna inte fick överstiga 100 000 franc. Kostnaderna skulle delas mellan medlemsländerna efter ett kvotsystem där varje land placerades i en av sju avgiftsklasser. Den högsta avgiftsklassen motsvarade 25 gånger beloppet i den lägsta avgiftsklassen. Sverige tillhörde den tredje klassen och skulle betala 15 gånger så mycket som det enda landet i den lägsta klassen, dvs Montenegro.

Den internationella byrån samlade in för distribution bland medlemsländerna bl a följande: förteckning över gällande portosatser till icke-UPU-länder, avtryck av rekstämpel, prov på mottagningsbevisblankett, samling av samtliga utgivna frimärken samt statistik över försändelser till länder inom och utom UPU.

Övriga avtal

Vid 1878 års kongress slöts också två särskilda avtal om dels »utvexling af bref med angifvet värde», dels ett avtal om utväxling av postanvisningar. Båda ingicks samtidigt med att konventionen skrevs under och trädde i kraft i Sverige vid samma tidpunkt, dvs den 1 april 1879. Anslutningen blev dock inte total: det förstnämnda avtalet undertecknades av 18 länder, det andra av 16.

I fråga om *assurerade brev* bestämdes avgifterna till att bestå av brevporto med ett tillägg motsvarande rekavgift till samma ort. Båda dessa avgifter skulle tillfalla det avsändande postverket. Dessutom tillkom en assuransavgift, som tilläts variera mellan 10 centimes för länder som gränsade till varandra (eller som hade direkt sjöbefordran med varandra) och 25 centimes för övriga länder, allt räknat per 200 francs eller del av 200 francs. Denna assuransavgift tillföll ankomstlandets postverk eller fördelades mellan de transiterande länderna och detta. Transitavgiften uppgick till 5 centimes per land. Därutöver kunde tillkomma en sjöassuransavgift av 10 centimes per 200 francs.

För Sveriges del innebar det nya avtalet att assuransavgiften blev 8 öre per 144 kr till Danmark och Norge men att den blev 18 öre för brev till övriga europeiska länder utom till Portugal (25 öre). Till utomeuropa – i huvudsak Egypten samt en del franska respektive portugisiska kolonier – blev den 29 respektive 36 öre per 144 kr.

Bland övriga bestämmelser i assbrevsavtalet kan nämnas att vikten skulle anges i gram i övre vänstra hörnet och att avsändaren skulle avgiftsfritt få ett kvitto på försändelsen. Den som så önskade kunde även begära mottagningsbevis, mb, för en avgift av 12 öre.

Postanvisningsavtalet innebar bl a att man fastställde utseendet på den internationella postanvisningsblanketten (mandat de poste international). Man fick sända maximalt 500 francs, vilket i Sverige översattes till 360 kr eller motsvarande i andra valutor.

Postanvisningarna skulle utfärdas i det lands myntslag i vilken utbetalning skulle ske. Beloppet skulle skrivas med latinska bokstäver (på franska) men också anges med arabiska siffror. De internationella postanvisningarna skulle ha fransk text, utöver den inhemska, och de skulle gälla i 3 månader (6 månader till utomeuropa).

Portot för internationella postanvisningar skulle utgå med 25 centimes per 25 francs (eller del därav) med en minimiavgift av 50 centimes. I Sverige översattes detta med 18 öre per 18 kr och tariffen kom att tillämpas till de flesta europeiska länder. Undantag utgjordes av Danmark och Norge dit portosatsen var 30 öre per 100 kr. Till USA, vars postanvisningar förmedlades av det tyska postverket, utgick avgifter efter en särskild tariff.

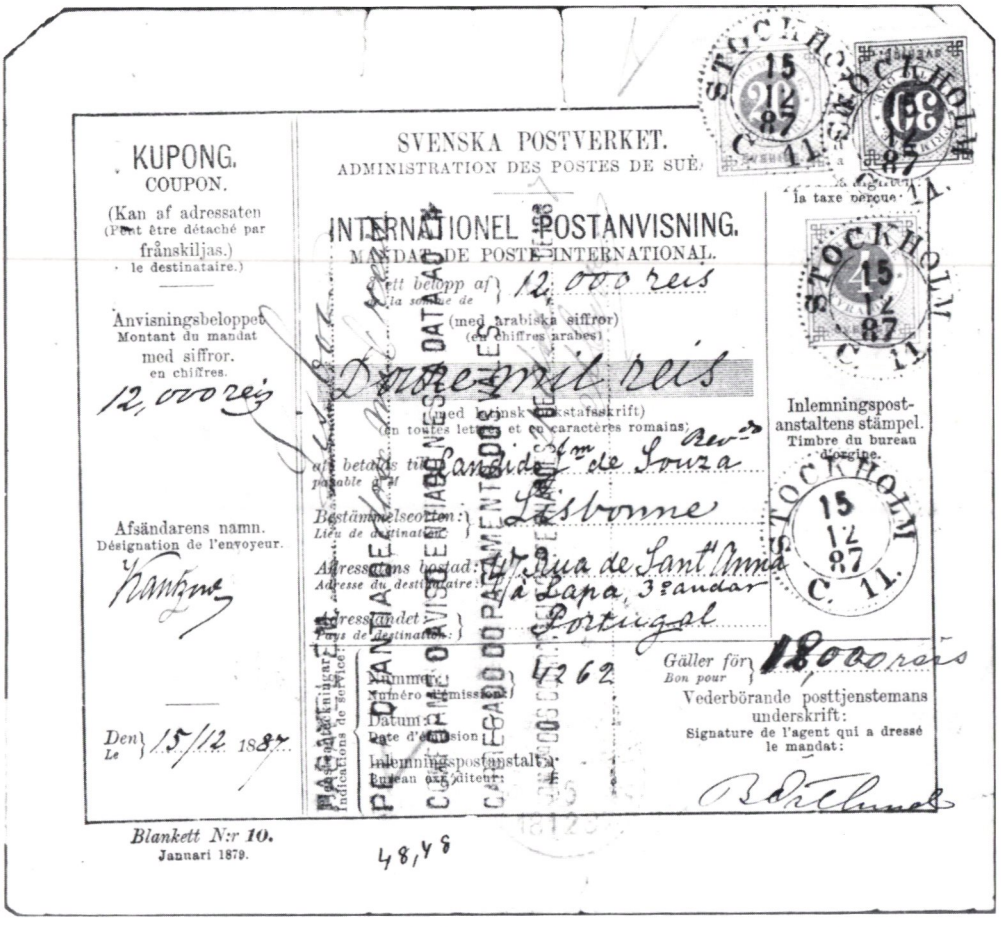

Postanvisning till Portugal med portot beräknat efter 1878 års avtal (36 öre upp till 9 000 reis och 18 öre per 4 000 reis därutöver).

Postkonferensen i Paris 1880

Redan vid 1878 års kongress hade Frankrike och Tyskland var för sig väckt förslag om enhetliga portosatser för paket upp till 300 gram respektive 3 kg. Förslagen accepterades emellertid inte av mer än några få länder, varför man beslöt från den internationella byråns sida att lägga fram ett modifierat tyskt förslag efter det att man ytterligare utrett frågan.

Konferensen om internationella postpaket ägde rum i Paris mellan den 9 oktober och den 3 november 1880. Den samlade representanter för 26 länder, varav 19 undertecknade avtalet. Poststyrelsens generaldirektör, A W Roos, var liksom vid tidigare kongresser svensk delegat.

Vid konferensen enades man om att införa begreppet *postpaket* (colis postaux) för oassurerade paket upp till 3 kilos vikt. Det fanns röster för att maximivikten skulle vara 5 kilo men detta förslag vann inte allmän uppslutning förrän vid Lissabonkongressen 1885.

Portot för ett postpaket skulle utgå med 50 centimes för varje land som paketet transiterades genom, liksom för avgångs- och mottagarland. Dessutom tillkom en sjötransportavgift som differentierades med hänsyn till avståndet: från 25 centimes för en sträcka upp till 500 sjömil och upp till 3 francs för avstånd över 6 000 sjömil (se tabellen i slutet av artikeln).

Utöver de nämnda avgifterna fick av-

gångslandet tillgodogöra sig en extra avgift av 25 centimes. För vissa länder blev denna avgift högre: Storbritannien och Irland fick ta ut 50 centimes, Brittiska Indien och Persien 75 centimes och Sverige hela 1 francs. Den sistnämnda avgiften ansågs befogad eftersom Sverige hade långa landtransporter och ännu inte hade byggt ut sitt järnvägsnät.

Den nämnda taxepolitiken förklarar varför Sverige fick postpaketporton till utlandet, vilka utgjorde moduler av 18 öre (=25 centimes) eller 36 öre (=50 centimes). Den lägsta utomnordiska avgiften kom att gälla till Tyskland, 1:62 kr, och den högsta till Cochinchina, 4:14 kr. Exempel på beräkning av portot till några europeiska länder återfinns i tabellen längst bak. Det ska för tydlighetens skull påpekas att sådana uträkningar inte finns i de svenska paketportotaxorna utan i dessa anges bara totalsumman.

Postpaketkonventionen innehöll också anvisningar när det gällde utformningen av blanketter, såsom adresskort till paket, tulldeklaration och nummeretikett. Då vi liksom övriga länder antog konventionen att gälla fr o m den 1 oktober 1881, blev följden att vi också emitterade vårt första internationella paketadresskort, blankett 65, vid denna tidpunkt. Blanketten hade endast text på franska och det skulle dröja

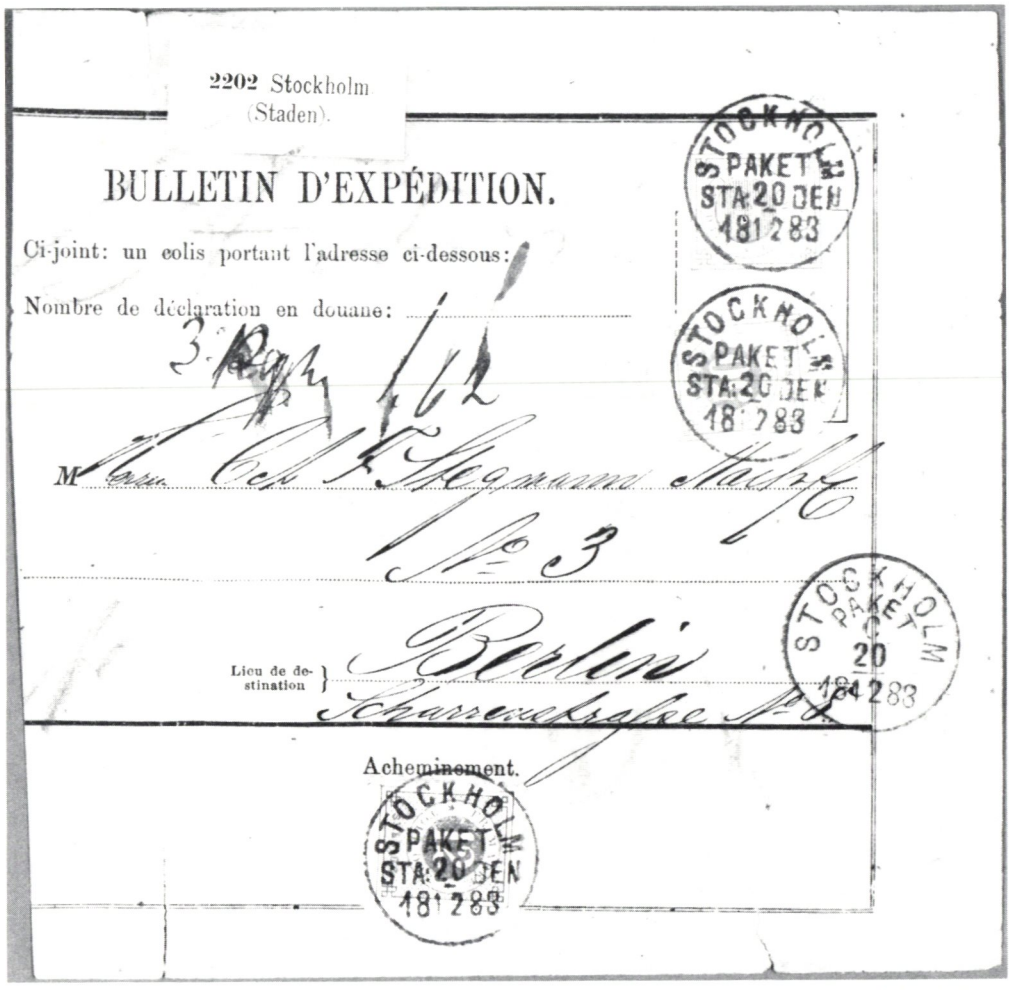

Adresskort till postpaket till Tyskland enligt 1880 års paketavtal. Av portot 162 öre tillföll 108 öre Sverige, 36 öre Tyskland och 18 öre utgjorde ersätttning för sjötransporten.

till 1889, innan den också fick svensk text.

I Sverige hade vi redan tidigare på försök infört en nummeretikett till inrikes paket år 1874 men den som infördes för utrikes paket år 1881 fick en annorlunda utformning. Bl a försågs den med perforering mellan den större delen, avsedd för paketet, och den mindre delen, avsedd för adresskortet. Blankettnumret för den internationella nummeretiketten blev nr 67 i postverkets blankettförteckning.

Kongressen i Lissabon 1885

Nästa större världspostkongress ägde inte rum förrän år 1885. Värdnation var Portugal som upplät palatset där Högsta dom-

SVENSKA POSTFÖRVALTNINGEN.
ADMINISTRATION DES POSTES DE SUÈDE.

A bis.

EMOTTAGNINGSBEVIS
AVIS DE RÉCEPTION

af ~~ett assureradt bref~~ / *d'une ~~lettre assurée~~* / af en rekommenderad försändelse / *d'un objet recommandé* — inregistrerad under N° 6259, och adresserad till / *enregistré sous le N°* ..., *et adressé à*

M. Christensen i Kjøbenhavn den 19/2 1892
M. ... *à* ... *le* ... *188*

Afgångspostanstaltens stämpel. *Timbre du bureau de départ.*

HALMSTAD 19 2 1892

Undertecknad förklarar / *Le soussigné déclare* — ~~att ett assureradt bref~~ / *qu'une ~~lettre assurée~~* / att en rekommenderad försändelse / *qu'un objet recommandé* — till ofvanstående adress / *à l'adresse susmentionnée*

och afsänd från Wed Westrum blifvit behörigen aflemnad
et provenant de ... *a été dûment livré*
den Kjøbenhavn F 188...
le 20/2 1892

Adresspostanstaltens stämpel. *Timbre du bureau distributeur.*

KJØBENHAVN 20 2 8 F.

Underskrift *) / *Signature* *)

af emottagaren: / *du destinataire:* H. Christensen

af föreståndaren för adresspostanstalten: / *du chef du bureau distributeur:*

*) Detta bevis bör underskrifvas af adressaten, eller der ankomstlandets postförfattningar sådant medgifva, af föreståndaren för utdelande postanstalten, samt af den samma med omgående i omslag och under rekommendation återsändas.
*) *Cet avis doit être signé par le destinataire ou, si les reglements du pays de destination le permettent, par le chef du bureau distributeur, puis être mis sous enveloppe et renvoyé, sous recommendation, par le premier courrier.*

(Blankett n:r 34).
Mars 1886.

Den första mb-blanketten (nr 34) enligt 1885 års avtal.

stolen var inrymd för UPU-kongressen, vilken ägde rum mellan den 4 februari och den 21 mars. Svensk delegat var som tidigare vår generalpostdirektör, A.W. Roos. Sammanlagt ett 50-tal länder var representerade vid kongressen, jämte 5 som ännu inte blivit medlemmar.

En nyhet när det gäller Lissabonkongressens protokoll var att man utöver huvudkonventionens texter också fick tilläggsakter till avtalen om assurerade brev och postanvisningar. Dessutom tillkom en tilläggsakt till det 1880 träffade avtalet om postpaket. Enligt konventionstexten infördes ändringar eller tillägg i 1878 års huvudkonvention på en lång rad punkter. Samtliga skulle träda i kraft den 1 april 1886, något som också kom att gälla för de beslut som Sverige anslöt sig till.

En viktig reform var fastställandet av avsändarens rätt till en försändelse, innan den hade utlämnats till adressaten. För detta ändamål införde man en särskild återtagandeblankett. Denna fick beteckningen nr 36 i Sverige, samtidigt som man fastställde avgiften för den nya posttjänsten till ett enkelt rekporto, dvs 30 öre.

En annan nyhet var införandet av expressförsändelser i den internationella posttrafiken. Avgiften för expressutdelning blev 30 centimes – den tillföll i sin helhet avsändarlandets förvaltning. Sverige hade vid denna tidpunkt utväxling av expressförsändelser med Danmark, Norge och Tyskland. Det blev ingen förändring i denna ordning för Sveriges del, utan det dröjde ända till år 1913 innan det blev möjligt att skicka expressförsändelser från Sverige till andra länder i världen.

Ytterligare en nyhet var att mottagningsbevisblanketter infördes, liksom reklamationsblanketter. Avgiften för internationella mottagningsbevis fastställdes till högst 25 centimes medan reklamationer var avgiftsfria. I Sverige fick vi nya blanketter för dessa båda posttjänster: blankett 34 ersatte den tidigare använda blankett 38 för utrikes MB-försändelser och en ny version av reklamationsblanketten infördes. Det kan tilläggas att den svenska mb-avgiften förblev oförändrad, 12 öre.

Brevpost

Vid Lissabonkongressen infördes nya be-

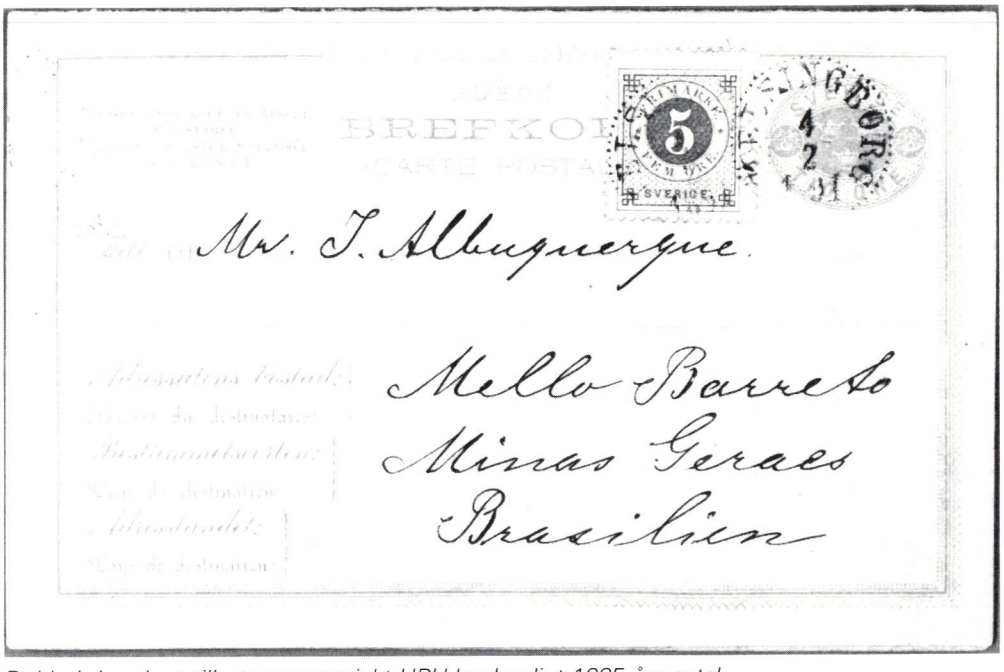

Dubbelt brevkort till utomeuropeiskt UPU-land enligt 1885 års avtal.

stämmelser för brevkort med betalt svar, dvs vad vi också kallar dubbla brevkort. Enligt konventionstexten fick sådana skickas till alla länder i föreningen. Avgifterna blev de dubbla i jämförelse med vanliga brevkort. I Sverige blev avgifterna 20 öre (10 öre för vardera kortet) till europeiska länder, Egypten och USA och 30 öre (15 öre för vardera kortet) till övriga länder. Det poängteras särskilt att svarskortet endast fick sändas till det land, varifrån det utgått. Även privattryckta, dubbla brevkort accepterades om de i övrigt uppföljde kraven på format (14×9 cm), papperets beskaffenhet och att texten »carte avec réponse payée» fanns med på kortet.

Nya bestämmelser för rek- och assförsändelser infördes: adressen fick således inte skrivas med blyerts och rekförsändelser skulle i fortsättningen förses med stämpel eller etikett. I Sverige hade vi dock redan den 1 november 1882 infört den s k R-stämpeln, vilken inte ersattes med etikett förrän vid årsskiftet 1894/95 (enligt postens cirkulär redan den 1 oktober men utskicket av etiketterna från Bagges tryckeri blev försenat).

Statistik

En för sentida posthistoriker intressant avslutande bestämmelse återfinns i artikel XXIX bis. Enligt denna skulle postförvaltningarna i juli månad varje år insända statistik över antalet försändelser som man utväxlat med övriga länder året innan. Statistiken skulle skickas in på särskilda formulär, som fastställdes av UPU och som fanns bilagda avtalet. Den skulle omfatta minst en veckas räkning av försändelser som dagligen utväxlades och fyra veckors räkning av försändelser som inte förekom varje dag. Givetvis fick man lov att räkna samtliga försändelser av en viss sort under hela året, något som Sverige också gjorde när det gällde ovanligare försändelsetyper som rek, ass, postförskott och postanvisningar.

Denna statistik över den internationella postutväxlingen publicerades i Sverige fr o m år 1887 i publikationen »Postverket. Generalpoststyrelsens berättelse om postverkets förvaltning år ...». Denna serie hade utkommit fr o m år 1864 men tidigare innehållit detaljerad statistik endast för inrikes försändelser. Fr o m år 1887 får vi med UPU:s hjälp en mycket detaljerad statistik, så att vi från detta år kan avläsa antalet försändelser av olika slag till varje land i världen!

Assurerade brev

När det gäller avtalet om assurerade brev tillkom egentligen endast en ny bestämmelse, nämligen att maximibeloppet för assurans fick uppgå till 10 000 francs istället för som tidigare 5 000. I Sverige kom vi att fortsätta med de tidigare reglerna som innebar maximibelopp, varierande mellan 5 000 och 10 000 francs till olika länder.

Postanvisningar

Postanvisningsavtalet reviderades på ett par väsentliga punkter. Från och med den 1 april 1886 skulle avsändaren av en postanvisning kunna få ett särskilt bevis på att anvisningen betalts ut till mottagaren. Detta bevis kallades till en början »utbetalningsbevis» på svenska (på franska »avis de payement») och en särskild blankett, nr 33, infördes. Så småningom användes dock beteckningen »mottagningsbevis» även för denna typ av tjänst. Vidare fick avsändaren fr o m denna kongress rätt att använda postanvisningskupongen för skriftliga meddelanden vilket som bekant för samlarna medförde att kupongen i normalfallet klipptes av och därför saknas på många bevarade internationella postanvisningar.

Den andra större nyheten i postanvisningsavtalet var införandet av »telegrafpostanvisningar». Dessa var postanvisningar som utväxlades med hjälp av telegraf. Nyheten bör ha blivit revolutionerande för denna tid genom den snabba befordringen men anammades inte av Sverige av okänd anledning. Först den 1 juli 1892 infördes telegrampostanvisningar (som de kom att kallas i Sverige) både i

den inrikes och den internationella posttrafiken.

Postpaket

Postpaketavtalet kom också att revideras en hel del vid 1885 års kongress. Den tillåtna maximivikten utökades således till 5 kg och beteckningen »skrymmande» infördes för paket som var längre än 150 cm i någon riktning eller som på grund av sin form inte var möjliga att packa tillsammans med andra paket. En extra avgift på 50 % skulle uppbäras för denna pakettyp.

De nya bestämmelserna var emellertid inte obligatoriska utan varje land hade rätt att inte införa dem. Sverige var ett av dessa länder; vi införde inte 5-kilosgränsen förrän den 1 januari 1896 och beteckningen skrymmande den 1 juli samma år.

Andra nyheter i postpaketavtalet var att man kunde assurera eller begära postförskott på sådana paket. Sverige införde dessa modifieringar men begränsade dem till att gälla till ett begränsat antal europeiska länder. Samtidigt införde vi etiketterna »valeur déclarée» (=angivet värde) och »remboursement» (=postförskott), med blankettnumren 151 och 152. Det blev även möjligt att begära mottagningsbevis på paket.

1885 års kongress innebar också att de tilläggsavgifter som vissa länder hade fått ta ut enligt Pariskonferensens beslut nu modifierades en del. Den tillåtna tilläggsavgiften blev antingen 25 eller 75 centimes; den senare gällde för Argentina, Brasilien, Chile, Paraguay, Persien, Venezuela och *Sverige*! För Sveriges del innebar nedsättningen från 1 franc till 75 centimes att samtliga postpaketporton reducerades med 18 öre fr o m den 1 april 1886.

Övrigt

Under Lissabonkongressen diskuterades också ett par frågor utan att man kom till någon överenskommelse. Hit hörde frågan om höjning av vikten för ett enkelt brev från 15 till 20 gram. Enighet i denna fråga vanns dock först i samband med Romkongressen år 1906.

Man diskuterade också under denna kongress möjligheten att sluta ett särskilt tidningsavtal som skulle avse regler för postabonnemang av tidningar. Flera förslag förelåg, bl a ett från Tyskland om kostnadsfri transitbefordran av tidningar. Det innebar också att abonnenten skulle betala, utöver priset till utgivaren, en kommissionsavgift med hänsyn till tidningens vikt och periodicitet. Förslagen föll emellertid och kom att genomföras först vid den kommande kongressen i Wien 1891.

På ett par områden träffades begränsade avtal mellan ett mindre antal länder. Det gällde bl a frågan om inkassering av fakturor, kvittenser, etc genom postverkens försorg, ett avtal som undertecknades av 13 stater (dock ej Sverige). Även denna fråga kom att slutgiltigt lösas vid nästa kongress.

Slutligen kan nämnas, att 10 länder träffade avtal om s k identitetshäften (livrets d'identité). I Sverige infördes en enklare variant, det s k identitetskortet, först år 1909.

Kongressen i Wien 1891

Efter sex år träffades världens postförvaltningar ånyo, denna gång i Wien, till en kongress som varade mellan den 20 maj och den 4 juli 1891. Redan året innan hade det dock ägt rum en konferens om tidningsabonnemang i Bryssel för att förbereda denna fråga till Wienkongressen. Förutom Belgien deltog Tyskland, Österrike och Portugal i denna konferens mellan den 26 juni och 1 juli 1890. I Wienkongressen deltog 50 medlemsländer samt 5 icke-medlemsländer. Svensk delegat var den nye generalpostdirektören, Edvard von Krusenstierna, som år 1889 hade efterträtt A.W. Roos.

Med få undantag trädde de vid Wienkongressen fattade besluten i kraft den 1 juli 1892. De främsta undantagen för svensk del gällde avtalet om inkassering och avtalet om tidningsabonnemang, vilka båda trädde i kraft den 1 januari 1893.

Brevpost

Ett antal ändringar i huvudkonventionen infördes vid Wienkongressen. Hit hörde att ofrankerade brevkort (som alltså nu blev tillåtna) skulle taxeras som ofrankerade brev. Vidare blev ankomststämpling obligatorisk och det angavs särskilt, att brev skulle ankomststämplas på baksidan och brevkort på adressidan (dvs framsidan). Reketiketter skulle införas enligt en bestämmelse i expeditionsreglementet men som tidigare påpekats skulle det dröja till årsskiftet 1894/95, innan sådana kunde införas i Sverige.

Vid denna kongress beslöts också att postförskott å maximalt 500 francs fick begäras på rekommenderade försändelser (brev, brevkort och trycksaker). Avgiften för detta var vanligt porto plus rekavgift. Postförskottsavgiften (kallades inkasseringsavgift) uppgick till 10 centimes och erlades i efterhand. Det hela tillgick så att det hos adressaten uttagna postförskottsbeloppet reducerades, dels med 10 centimes och dels med postanvisningsportot, innan resterande belopp återsändes till avsändaren. Postförskottsbeloppet skulle anges i adresslandets myntslag men på avsändarlandets språk.

Nya regler infördes för mottagningsbevis: de skulle hädanefter utfärdas av adresspostanstalten och därför fick försändelsen frimärkas med mb-avgiften (maximalt 25 centimes – i Sverige 10 öre). Försändelsen skulle förses med en påteckning »avis de réception» eller med en stämpel »A.R.».

Assurerade brev och askar

Den viktigaste nyheten i detta avtal var för Sveriges del att assuransavgiften skulle beräknas per 300 francs och inte 200 som det

Postförskottsbrev (rekommenderat) till Österrike enligt 1891 års avtal (frimärken för 29 öre på baksidan). Postförskottsavgiften erlades av mottagaren.

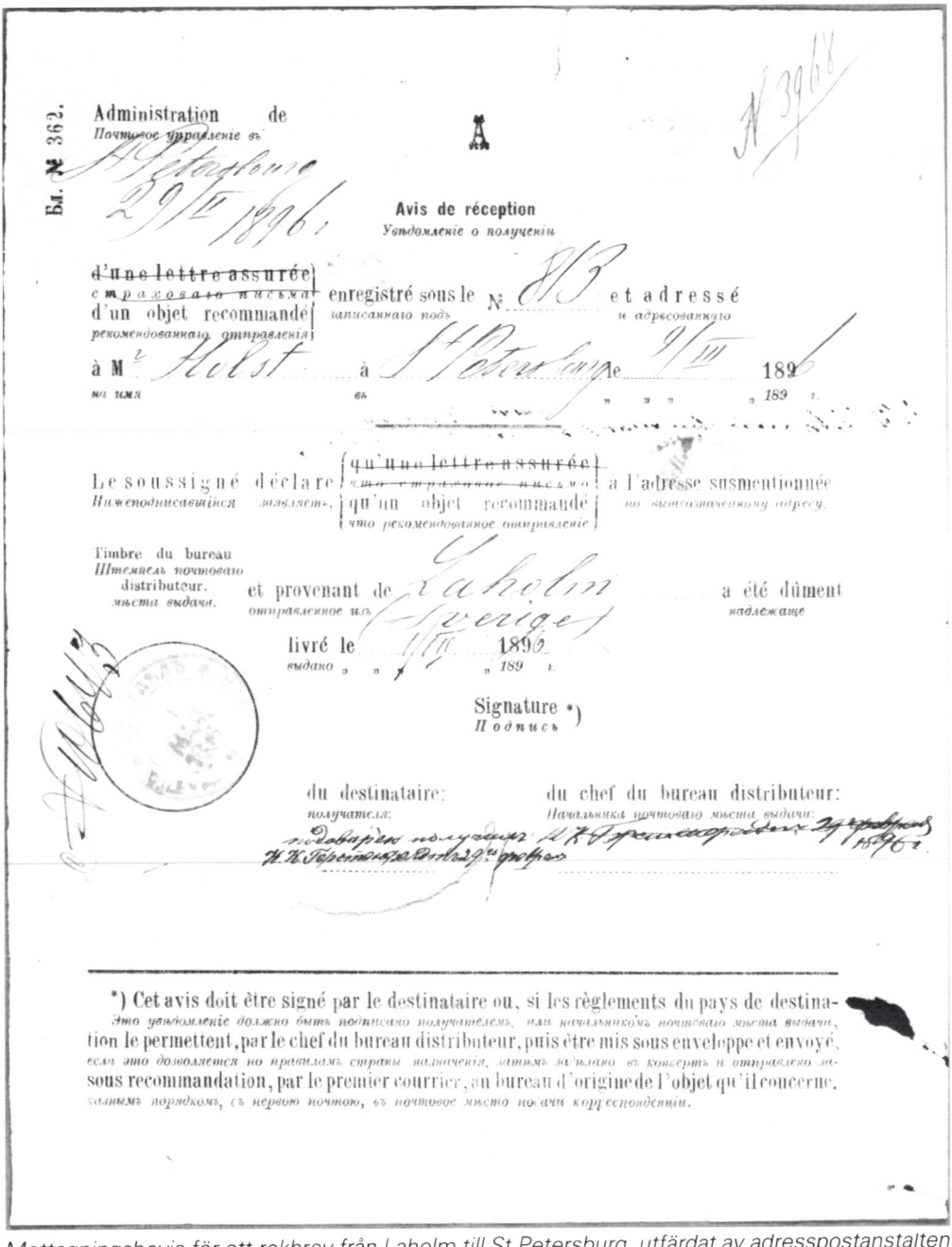

Mottagningsbevis för ett rekbrev från Laholm till St Petersburg, utfärdat av adresspostanstalten enligt 1891 års avtal.

varit tidigare. Vidare infördes förbud att skicka assurerade brev som hade färgade kanter. Frimärkena skulle anbringas på ett sådant avstånd från varandra, att de inte kunde dölja skador på kuvertet. De fick heller inte vikas runt hörnen på kuvertet.

En annan nyhet var att man införde s k assurerade askar som fick väga högst ett kilo och ha maximimåtten 30×10×10 cm. De skulle frankeras med ett porto motsva-

rande 50 centimes per land som deltog i landbefordran och 1 franc för sjöbefordran. Möjligheten att sända assurerade askar infördes dock inte i Sverige – det skulle dröja ända fram till den 1 november 1922 innan det blev möjligt.

Postanvisningar

I postanvisningsavtalet infördes som ett resultat av Wienkongressen bestämmelsen att man fick återta även postanvisningar som avlämnats till postbefordran. Minimiavgiften för postanvisningar, dvs 50 centimes eller 36 öre, avskaffades och avgiften blev i fortsättningen 25 centimes per 25 francs (18 öre per 18 kr). Expressutdelning av internationella postanvisningar infördes – dock inte i Sverige förrän år 1913.

I den svenska översättningen av postanvisningsavtalet blev nu »mandats télégraphiques» översatt med telegrampostanvisning, en beteckning som kom att användas i Sverige allt framgent. Telegrampostanvisningar infördes i vårt land – både inrikes och till de flesta europeiska länder samt Nordafrika – den 1 juli 1892. Även på telegrampostanvisning fick mottagningsbevis begäras. Slutligen kan nämnas att giltighetstiden för postanvisningar inom Europa sänktes från 3 till 2 månader.

Postpaket

Antalet nyheter på detta område var relativt begränsat i samband med 1891 års kongress. Man införde även här möjligheten att återta försändelsen. Avsändaren fick också möjlighet att åta sig att i efterhand betala tullavgifter och liknande. Man

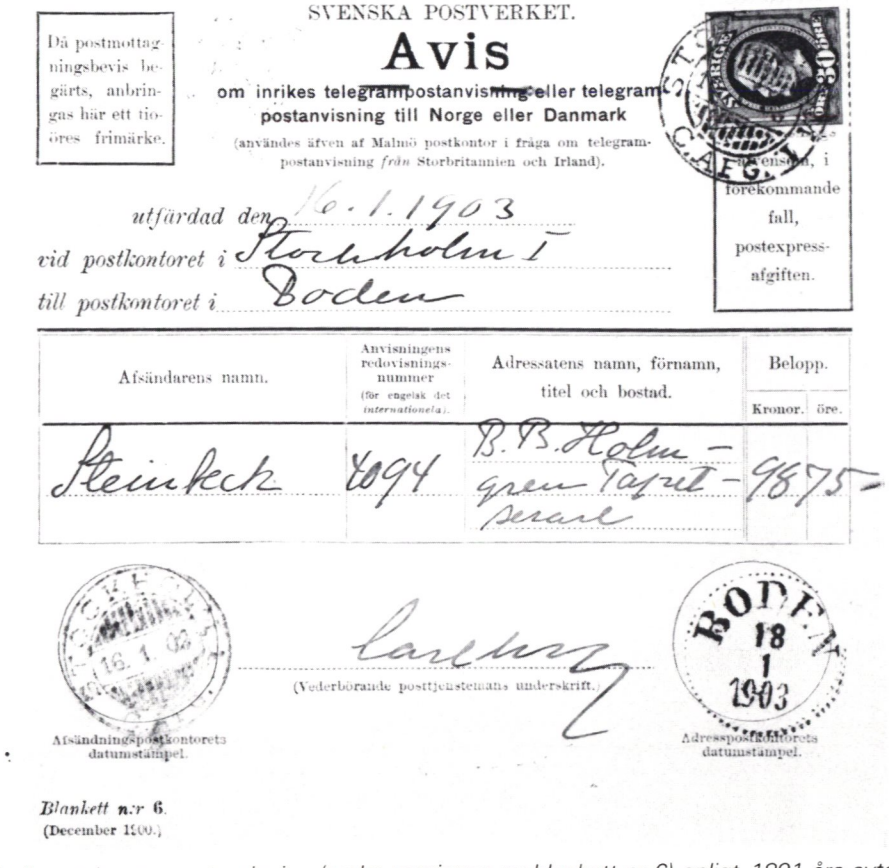

SVENSKA POSTVERKET.

Då postmottagningsbevis begärts, anbringas här ett tioöres frimärke.

Avis

om inrikes telegrampostanvisning eller telegrampostanvisning till Norge eller Danmark

(användes äfven af Malmö postkontor i fråga om telegrampostanvisning *från* Storbritannien och Irland).

Anvisningen, i förekommande fall, postexpressafgiften.

utfärdad den 16. 1. 1903

vid postkontoret i Stockholm I

till postkontoret i Boden

Afsändarens namn.	Anvisningens redovisningsnummer (för engelsk det *internationela*).	Adressatens namn, förnamn, titel och bostad.	Belopp. Kronor.	öre.
Steinbeck	4094	B. B. Holm – gren Tapet-serare	98	75 –

(Vederbörande posttjenstemans underskrift.)

Afsändningspostkontorets datumstämpel.

Adresspostkontorets datumstämpel.

Blankett nr 6.
(December 1900.)

Inrikes telegrampostanvisning (andra versionen av blankett nr 6) enligt 1891 års avtal.

fick nu lov att använda ett adresskort för upp till tre postpaket (utan angivet värde eller postförskott) till samma adressat.

Tidningar

Vid Wienkongressen kom den vid föregående kongress diskuterade möjligheten att postabonnera på utländska tidningar till stånd. Ärendet hade som nämnts förberetts av en konferens i Bryssel året innan.

Enligt avtalet skulle ett lands tidningar tillhandahållas abonnenter i ett annat land till ett pris som inte fick överstiga det som abonnenter i utgivningslandet fick betala. Dock fick man betala transitersättning motsvarande vad som annars skulle erläggas för trycksaker samt en avgift till det land där prenumerationen gjordes.

Avtalet undertecknades av 19 länder (däribland Sverige) och trädde i kraft den 1 januari 1893.

Inkasseringar

Som tidigare nämnts tillkom vid 1891 års kongress ett särskilt avtal om inkasseringar av kvitton, fakturor, löpande skuldebrev och växlar till ett värde av högst 1 000 francs. Inkasseringshandlingarna skulle sändas i rekommenderat brev (blankett nr 263) direkt till den postanstalt, som skulle inkassera beloppen ifråga. För inkasseringen uttogs 10 centimes (i Sverige 10 öre) per inkasserad handling.

Det inkasserade beloppet skulle sändas per postanvisning till avsändaren, sedan inkasseringsavgiften och postanvisningsportot hade dragits av. Överst på postanvisningsblanketten skulle posttjänstemannen skriva ordet »recouvrement» (=inkassering).

Om mottagaren inte ville lösa ut inkasseringsbrevet skulle det tas tillbaka till postanstalten, där det hölls tillgängligt för avhämtning under 7 dagar. Om det inte löstes in återgick det avgiftsfritt till avsändarens postanstalt i ett särskilt PS-kuvert (blankett nr 265).

Avtalet om inkassering undertecknades av 20 länder, däribland Sverige. Det trädde i kraft den 1 januari 1893 men gällde då bara internationella inkasseringar. Först den 1 januari 1909 infördes inrikes inkasseringsrörelse i vårt land.

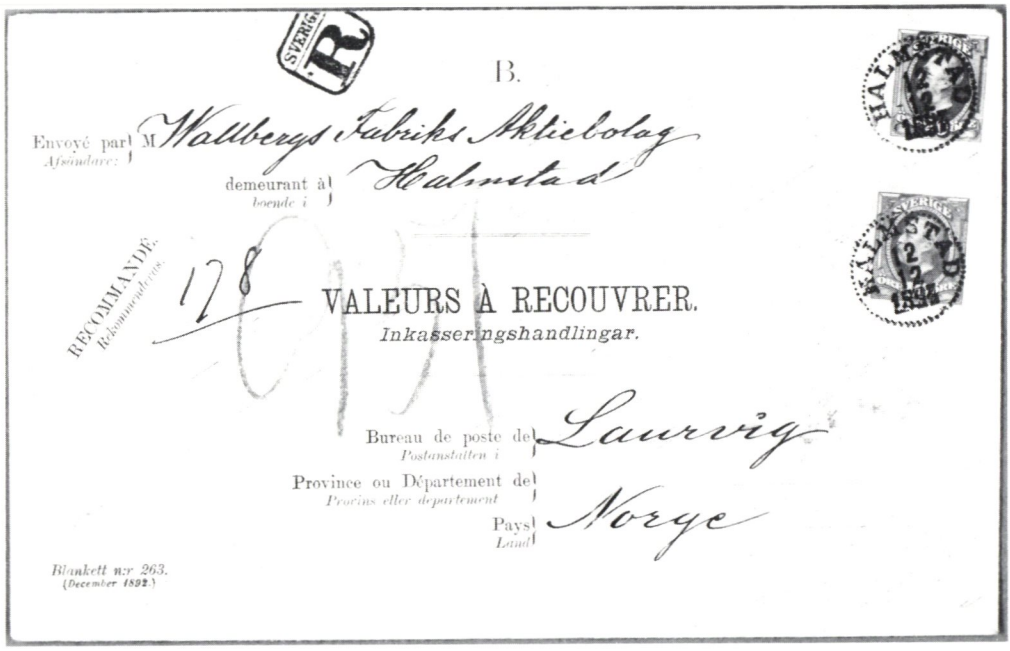

Inkasseringsbrev till Norge (blankett nr 263) enligt 1891 års avtal.

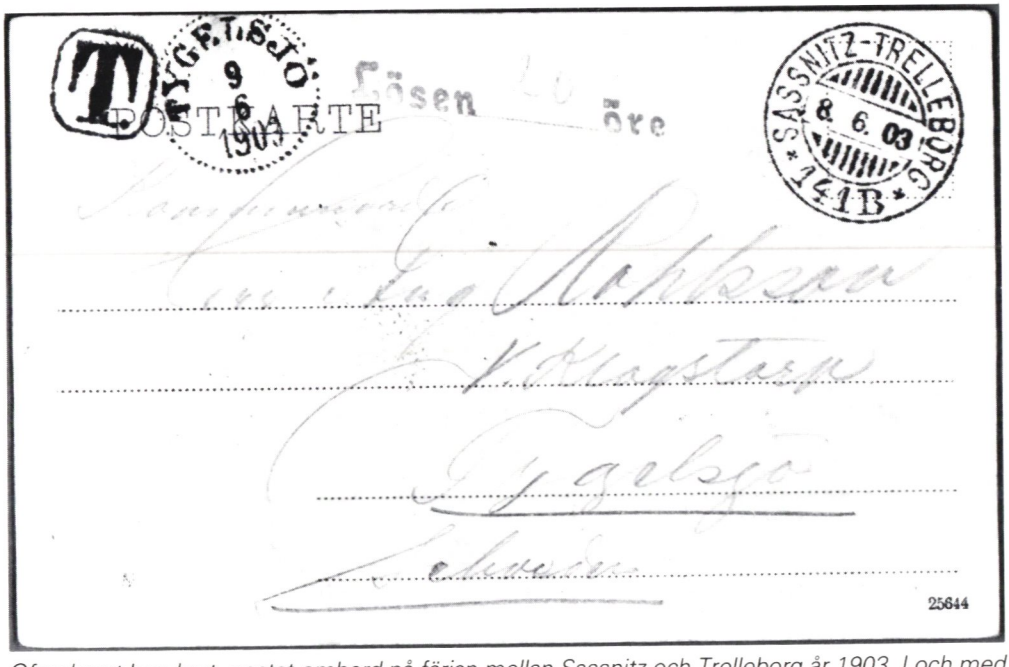

Ofrankerat brevkort, postat ombord på färjan mellan Sassnitz och Trelleborg år 1903. I och med 1897 års avtal blev det tillåtet att skicka helt ofrankerade brevkort och låta mottagaren betala dubbla portot i lösen.

Kongressen i Washington 1897

Drygt ett 60-tal UPU-länder samt Kina och Korea var representerade vid nästa världspostkongress, som ägde rum i Washington mellan den 5 maj och den 15 juni 1897. Svensk delegat var denna gång F.H. Schlytern, som då var tillförordnad generalpostdirektör. Kongressen var förlagd till det vackra Corcoranpalatset som numera inrymmer ett konstmuseum.

Huvudkonventionen skulle enligt avtalstexten träda i kraft den 1 januari 1899, något som också blev fallet för Sveriges del.

Det var främst två frågor som blev föremål för långvarig behandling vid denna kongress. Den ena gällde transitavgifterna för olika försändelseslag, och i denna fråga kom Tyskland med ett radikalt förslag. Man menade att dessa avgifter helt kunde avskaffas utom för länder som hade avsevärt större transitbefordran än som man själva gav upphov till (t ex Belgien). Förslaget föll emellertid inte i god jord utan avslogs med stor majoritet. Dock gjorde man vissa jämkningar i sjöbefordringsavgifterna, som under konventionens giltighetstid skulle minskas med en tredjedel.

Den andra stora frågan gällde de s k myntekvivalenterna. I t ex Sverige hade vi översatt det internationella brevportot, 25 centimes, med 20 öre, trots att det egentligen bara motsvarade 18 öre. I England hade man sedan 1875 satt brevportot till 2 1/2 pence, vilket motsvarde 26 1/2 centimes. England ville vid denna kongress sätta ner avgiften till 2 pence eller 21 centimes. Förslaget avslogs emellertid och de från 1874 års kongress gällande myntekvivalenterna bibehölls ytterligare ett par kongresser framåt.

Brevpost

En av de viktigaste nyheterna på detta område var att man införde officiella färger för medlemsländernas frimärken. Blå färg skulle användas för ett enkelt brevporto, rött skulle användas för brevkortsporto och grönt för trycksaksporto. Dessa färger hade vi börjat införa i Sverige alltifrån

år 1891, då de första Oscarsfrimärkena i koppartryck utkom.

Ett annat ärende som behandlades av Washingtonkongressen var användning av jubileumsfrankotecken i den internationella postutväxlingen. Man beslöt att icke tillåta detta, eftersom sådana ibland hade begränsad giltighetstid och därmed kunde bli ogiltiga utan att mottagarlandet hade underrättats därom. Jubileumsfrankotecken definierades i konventionstexten som »frankotecken, hvilka tillverkats för något visst ändamål af särskildt intresse för det land, der de utgifvits».

I Sverige hade vi vid denna tid endast ett kurserande objekt av närliggande natur, nämligen det jubileumsbrevkort som utkom 1897 till minnet av Oscar II:s 25 år som regent. Detta kunde på grund av Washingtonkongressens beslut inte användas utrikes, såvida det inte frankerades som brev med 20 öres porto. Jubileumsbrevkortet hade 5 öres valörstämpel och skulle annars med tilläggsfrankering av 5 öre ha kunnat sändas som brevkort till övriga UPU-länder. Den uppmärksamme filatelisten har säkert kunnat observera att de flesta sådana med 5 öre tilläggsfrankerade brevkort blev lösenbelagda och T-stämplade av de svenska utväxlingspostanstalterna.

Andra beslut av denna kongress innebar att ofullständigt frankerade brevkort skulle lösenbeläggas med dubbelt felande belopp och att internationella brevkort skulle vara försedda med texten »carte postale». Ofrankerade eller otillräckligt frankerade brevpostförsändelser skulle om de vägde mer än en portosats av avgångslandets postverk förses med en siffra för antalet portosatser i försändelsens övre vänstra hörn.

Ifråga om trycksaker infördes ett par nya bestämmelser: varuprov fick väga upp till 350 gram (mot 250 gram tidigare) och beställningsblanketter för bokhandelsvaror fick sändas som trycksaker. Man införde också den i många år gällande bestämmelsen att högst 5 ord fick användas i en hälsning på ett i övrigt tryckt kort och ändå frankeras som trycksak.

Det kan vidare nämnas att högsta tillåtna postförskottsbelopp på rekommenderade försändelser blev 1 000 francs med

Bokrekvisitionskort till Finland, taxerat som trycksak enligt 1897 års avtal.

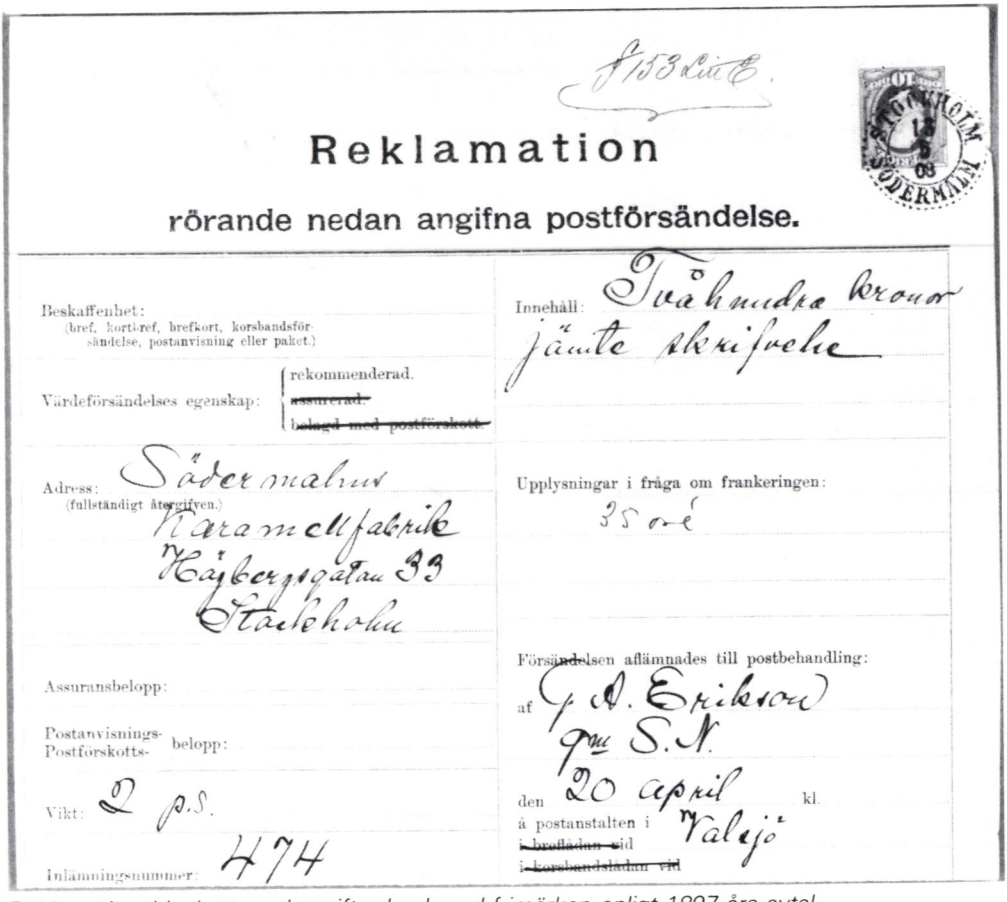

§ 153 Litt E.

Reklamation

rörande nedan angifna postförsändelse.

Beskaffenhet: (bref, kortbref, brefkort, korsbandsförsändelse, postanvisning eller paket.)

Värdeförsändelses egenskap: rekommenderad. ~~assurerad.~~ ~~belagd med postförskott.~~

Adress: (fullständigt återgifven.) Södermalms Karamellfabrik Höjbergsgatan 33 Stockholm

Assuransbelopp:

Postanvisnings- Postförskotts- belopp:

Vikt: 2 p.s.

Inlämningsnummer: 474

Innehåll: Tvåhundra kronor jämte skrifvelse

Upplysningar i fråga om frankeringen: 35 öre

Försändelsen aflämnades till postbehandling:

af G. A. Erikson gm S.N.

den 20 april kl.

å postanstalten i Valsjö

~~i breflådan vid~~

~~i korsbandslådan vid~~

Reklamationsblankett med avgift erlagd med frimärken enligt 1897 års avtal.

rätt för varje land att sänka maximibeloppet till 500 francs. I Sverige införde vi det högsta gränsbeloppet, dvs 1 000 francs (=720 kr).

Reglerna för mottagningsbevis ändrades ännu en gång: mb skulle hädanefter utfärdas av inlämningspostanstalten och mb-blanketten skulle frankeras. En annan nyhet var att mottagningsbevis också kunde begäras i efterhand, dvs sedan försändelsen lämnat avgångspostanstalten. Skulle det ursprungliga mottagningsbeviset inte komma fram fick man utfärda ett nytt vid adresspostanstalten.

Vid Washingtonkongressen infördes en avgift för reklamation av rekommenderade försändelser (om man inte hade begärt mottagningsbevis). Denna avgift fick uppgå till maximalt 25 centimes, i Sverige fastställt till 10 öre.

Assurerade brev och askar

Ett par smärre förändringar infördes vid denna kongress: man fick begära postförskott på brev, assurerade upp till 1 000 francs med dispensmöjligheter ner till 500 francs. Det blev också tillåtet att begära adressändring på ett inlämnat assbrev om assbeloppet understeg 10 000 francs. I Sverige införde vi 1 000 francs (=720 kr) som maximalt postförskottsbelopp på ett assbrev till utlandet.

Postanvisningar

Vid Wienkongressen infördes nya principer för portoberäkningen genom att man då tog bort minimiavgiften från 1879 på 50 centimes. Från och med den 1 juli 1892 blev därför avgiften 25 centimes per 25 francs (18 öre per 18 kr). 1897 års kon-

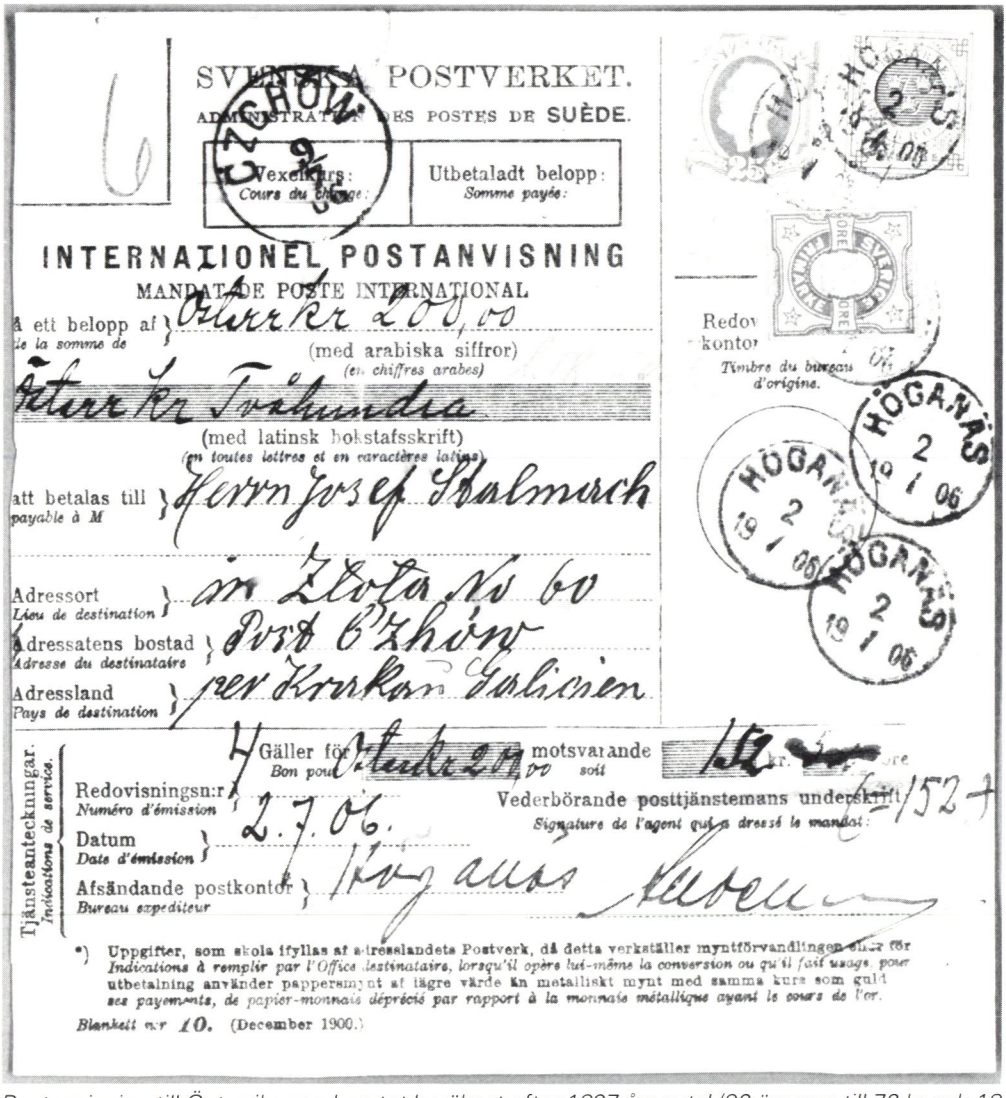

Postanvisning till Österrike med portot beräknat efter 1897 års avtal (36 öre upp till 72 kr och 18 öre per 36 kr därutöver).

gress beslöt att för belopp över 100 francs skulle portot reduceras till 25 centimes per 50 francs. Man införde också möjligheten att begära mottagningsbevis i efterhand, liksom för rekförsändelser.

Postpaket

Det fastslogs än en gång i detta avtal att maximivikten för postpaket skulle uppgå till 5 kg; dispens för 3 kg lämnades dock till Bulgarien, Grekland, Spanien, Turkiet och Venezuela. I Sverige hade 5-kilosgränsen införts redan den 1 januari 1896.

En modifiering av det tillåtna postförskottsmaximibeloppet infördes då det preciserades att det borde uppgå till minst 500 francs (mot tidigare maximalt 500 francs) – i Sverige sattes en maximigräns vid 1 000 francs =720 kr.

Det kan också nämnas att man införde en särskilt etikett för paket som avgiftsfritt skulle utlämnas till adressaten. Etiketten, som fick nr 292 i postverkets blankettförteckning, hade text både på franska och svenska (franc de droit; utlemnas avgiftsfritt).

Inkassering

Man införde nu regeln att även ränte- och utdelningskuponger kunde bli föremål för inkassering. Detta anammades dock inte av det svenska postverket som heller inte åtog sig att vidta lagliga åtgärder för fordringars indrivning.

Konferensen i Bern 1900

Den 24 mars 1899 utfärdade den schweiziska regeringen inbjudan till en konferens för att högtidlighålla 25-årsjubileet av den första Bernkongressen. Inbjudan hörsammades av 53 länder samt Kina, som ännu inte tillhörde UPU. Konferensen ägde rum mellan den 2 och 5 juli år 1900.

Konferensens viktigaste beslut blev att bevilja anslag till ett monument över Världspostföreningens tillkomst, ett monument som skulle placeras i Bern. Kostnaden för monumentet skulle delas mellan medlemsländerna i samma proportioner som man bidrog med när det gällde finansieringen av den internationella byrån.

Monumentet, som utfördes av den franske konstnären René de Saint-Marceaux, invigdes den 4 oktober 1909. Vid invigningen deltog representanter för ett 50-tal länder, däribland Sverige.

Kongressen i Rom 1906

Drygt 60 medlemsländer samt Kina och Etiopien deltog i denna kongress, som ägde rum i Colonnapalatset i Rom mellan den 7 april och den 26 maj 1906. Svenska delegater var Edvard von Krusenstjerna, vår generalpostdirektör, och Fredrik Grönwall, Riksbankens statistikchef.

Huvudkonventionen och de olika specialavtalen trädde i kraft den 1 oktober 1907. Även i Sverige hade vi samma ikraftträdandedatum, vilket accentuerades genom att en ny allmän poststadga utgavs den 9 september och trädde i kraft den 1 oktober.

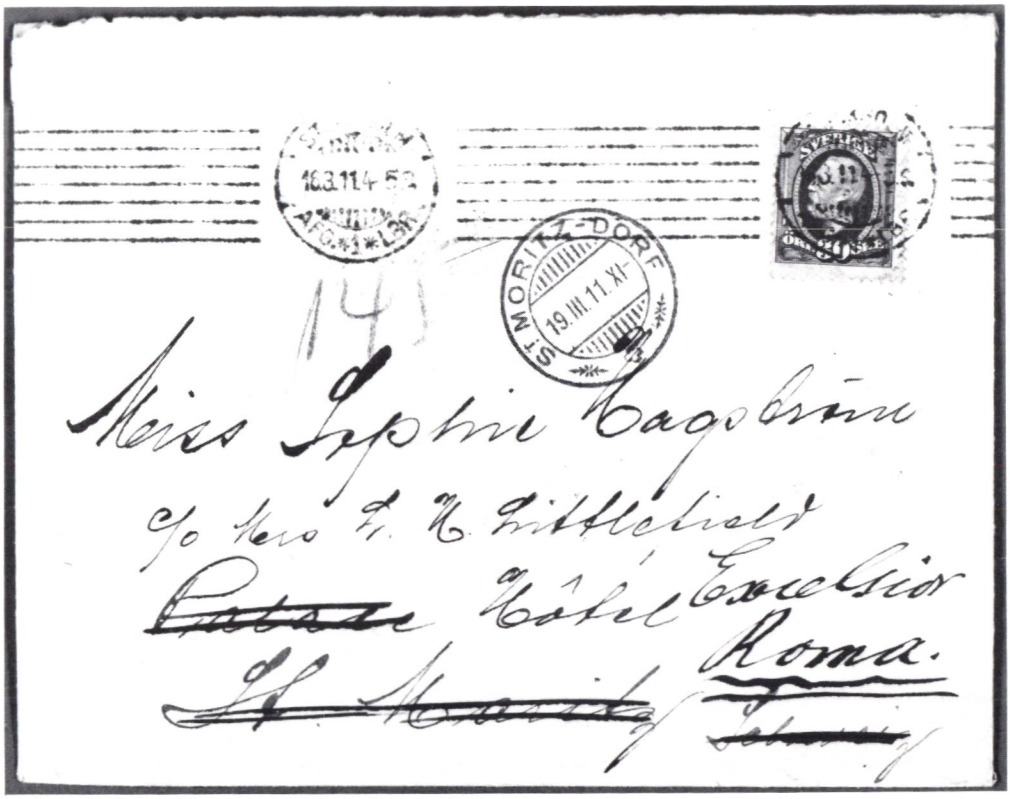

Brev av 2:a viktklassen till Italien med portot beräknat efter 1906 års avtal.

Brevpost

Den stora nyheten vid Romkongressen var att man höjde gränsen för lägsta viktklassen för brev från 15 till 20 gram. Samtidigt sänkte man portot för andra viktklassen, dvs 21–40 gram, från 25 till 15 centimes (i Sverige översatt med 10 öre).

En annan nyhet var införandet av internationella svarskuponger. Sverige hade inför kongressen tagit fram ett förslag, som delades ut till samtliga delegater. Detta hade formen av ett brev, men det förslag man fastnade för var en kupong i A7-format.

Vid kongressen beslöts också att krigsfångar i fortsättningen skulle åtnjuta portofrihet. Beslutet gällde försändelser både till och från krigsfångar eller i neutrala länder internerade militärer.

Frimärken skulle enligt kongressens beslut helst placeras i övre högra hörnet på en försändelse och firmaperforerade frimärken blev tillåtna på internationella försändelser. I Sverige blev det bl a ASEA som drog nytta av denna reform. En otillräckligt frankerad försändelse skulle i fortsättningen av avgångslandets postverk förses med T-stämpel samt notering i francs och centimes av det dubbla felande beloppet (tidigare skulle bara det felande beloppet anges).

Ett par förändringar infördes för postförskottsförsändelser som nu skulle förses med en orange etikett med texten »remboursement». Vidare blev det tillåtet att nedsätta eller t o m annullera ett postförskottsbelopp, även sedan försändelsen avlämnats till postbefordran. Samma blankett som användes vid adressändring eller återtagande fick utnyttjas även i detta sammanhang.

För brevkort infördes en rad nya bestämmelser. Nu tilläts s k delade brevkort i den internationella posttrafiken. Delade brevkort var sådana som hade högra sidan reserverad för adress och den vänstra för meddelanden. Nu tilläts också minimistorleken 10×7 cm och privattryckta brevkort behövde inte längre ha texten »carte postale». Man fick, om man så ville, sätta frimärkena även på baksidan (bildsidan) och vignetter eller fotografier »på mycket tunt papper» fick klistras på ett brevkort. Tidigare hade en sådan åtgärd medfört krav på brevporto.

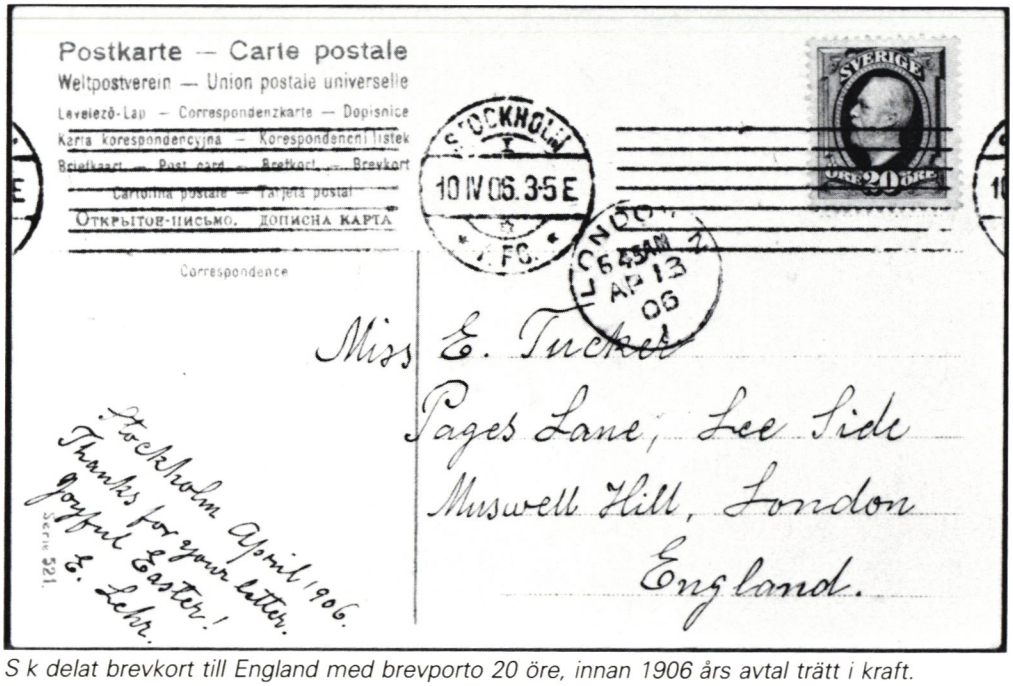

S k delat brevkort till England med brevporto 20 öre, innan 1906 års avtal trätt i kraft.

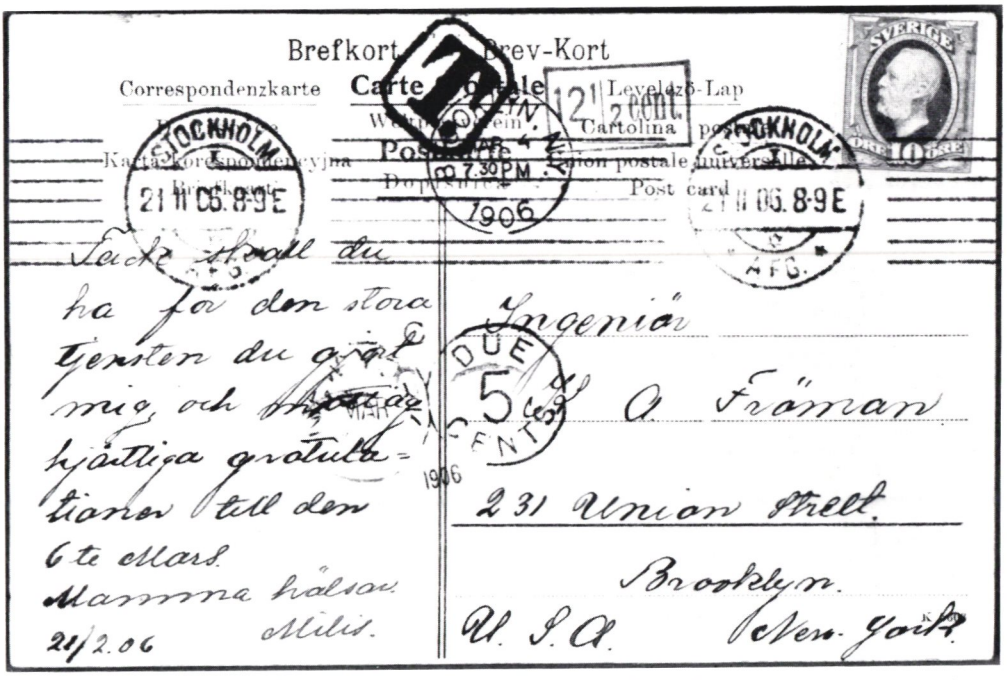

S k delat brevkort till USA, lösenbelagt med dubbelt felande belopp upp till brevportot, innan 1906 års avtal trätt i kraft.

Assurerade brev och askar

Även assurerade brev till krigsfångar (motsvarande) fick nu sändas portofria. Eftersom man i åtskilliga länder hade planer på att införa etiketter istället för stämplar bestämdes, att inte bara frimärken utan också etiketter skulle anbringas på sådant avstånd från varandra, att skador på kuvertet inte kunde döljas. Det infördes också förbud mot att icke-postala etiketter användes på assbrev.

Postanvisningar

Postanvisningsavtalet fick bl a det tillägget, att maximibeloppet blev 1 000 istället för 500 francs. Avgiften sänktes till 25 centimes per 50 francs (i Sverige 18 öre per 36 kr) även för belopp under 100 francs. Även postanvisningar och postpaket till krigsfångar (motsvarande) blev portofria.

Kongressen i Madrid 1920

Vid Romkongressen bestämde man att nästa världspostkongress skulle äga rum i Madrid i oktober 1912, dvs 5 år efter det att Romfördraget trätt i kraft. Emellertid blev detta inte möjligt av två skäl: för det första ville man i Madrid uppskjuta kongressen tills det nya posthuset blivit färdigt (man inbjöd därför till en kongress som skulle öppnas först den 10 september 1914), och för det andra utbröt ju det första världskriget redan före den planerade kongressöppningen.

Det kom att dröja ända fram till den 1 oktober 1920 innan kongressen samlades. Den hölls under rekordlånga 61 dagar och avslutades alltså först den 30 november. Vid kongressen deltog ombud för ett 70-tal länder. Sveriges delegerade var Julius Juhlin, generalpostdirektören, Thore Wennqvist, postdirektör och Gunnar Lager, direktionssekreterare vid Generalpoststyrelsen (dessutom författare till en av källskrifterna). De flesta beslut skulle träda i kraft den 1 januari 1922.

Madridkongressen blev en mycket arbetstyngd kongress vid vilken en lång rad ärenden behandlades. På grund av kriget hade den långvariga valutafastheten försvunnit och mer eller mindre kraftiga fluktuationer hade uppstått. De tidigare

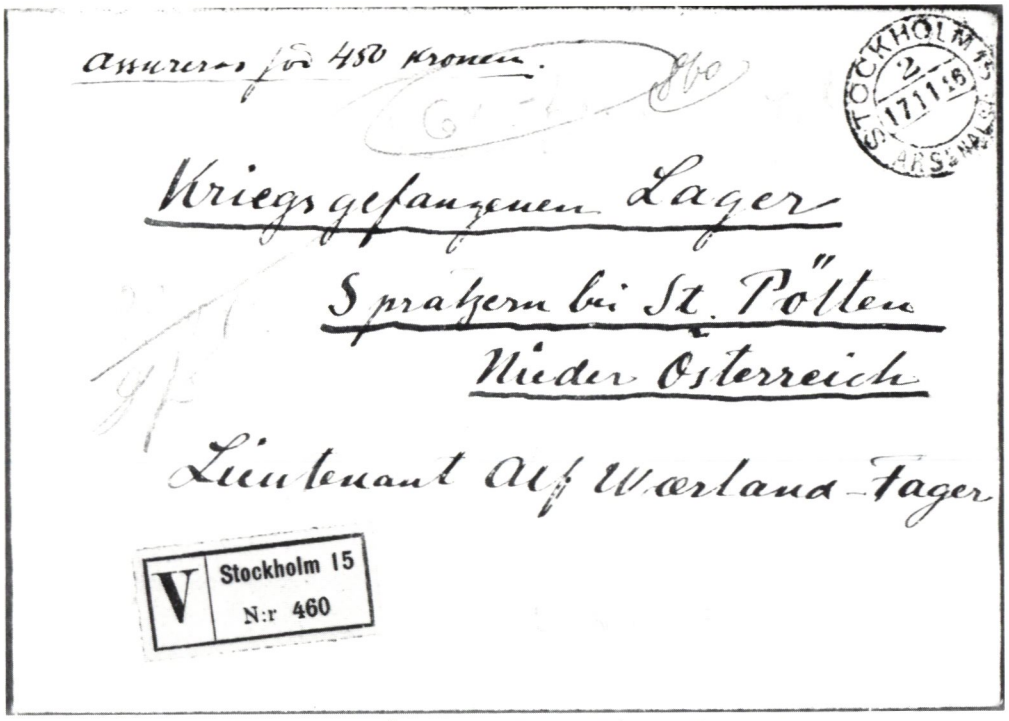

Ofrankerat assbrev till krigsfånge i Österrike enligt 1906 års avtal.

myntekvivalenterna gentemot den franska francen var inte längre aktuella för åtskilliga valutor, varför det gällde att reglera denna fråga.

Från svenskt håll lades fram ett förslag att de olika valutorna skulle ha guldmyntet franc som grundval både för postavgifter och för de ekonomiska avräkningarna mellan medlemsländerna. Förslaget bifölls och guldfranc blev alltså grundvalen för alla betalningar fr o m den 1 januari 1922. I fortsättningen bands således portosatserna vid guldmyntfoten, dvs den vikt guld som värderades till 1 franc vid denna tidpunkt.

Den andra stora frågan för Madridkongressen var behovet att höja postavgifterna, främst av skälet att många länders valutor skrivits ner under kriget. Samtidigt hade andra blivit starkare, varför en bindning vid guldfrancen för en del länder skulle ge alltför höga portotaxor medan andra inte skulle få täckning för sina kostnadshöjningar. Många länder hade höjt det inrikes portot – vilket t ex var fallet i Sverige – men tvingats avvakta nästa världspostkongress för att kunna höja portot till utlandet.

Även i detta ärende kom Sveriges delegation med ett eget förslag. När det gällde brevportot accepterades det svenska förslaget med en höjning till 50 centimes, medan brevkortsportot blev höjt med ytterligare 5 centimes till 30 centimes. Trycksaksportot fastställdes till 10 centimes enligt Sveriges förslag.

Kongressen medgav att utrikesportohöjningarna fick göras innan konventionen trädde i kraft. Dock gjordes det tillägget att anmälan måste ha kommit in till den internationella byrån minst en månad före det att höjningarna fick genomföras. Sverige höjde en väsentlig del av sina portotaxor redan den 1 februari 1921.

Utöver det nämnda gjordes en lång rad insatser från svensk sida. De svenska förslagen ansågs väl genomarbetade och kunde därför lättare antas. Sammanlagt var det inte mindre än ca 2 000 förslag som presenterades vid denna kongress.

Brevpost

Som tidigare nämnts infördes en rad nya, förhöjda portosatser för samtliga brevpostförsändelser, liksom avgifter för mottagningsbevis, svarskuponger och reklamationer. De framgår av tabellerna sist i artikeln.

En för posthistoriker negativ reform var Madridkongressens beslut att avskaffa tvånget att ankomststämpla brev och brevkort från utlandet. Endast om en försändelse behövde eftersändas fanns kravet på ankomststämpling kvar i konventionen.

Förbudet från 1897 års kongress att använda jubileumsfrankotecken i den internationella postutväxlingen togs emellertid bort – till många filatelisters glädje – i det nya fördraget. Samtidigt godkände man att frankostämplar – om de anbringades med officiellt godkända maskiner – fick användas även internationellt. Man accepterade också att en särskild poste restante-avgift fick tas ut, något som det svenska postverket dock avstod från.

Vissa trycksaksförsändelser fick sina maximivikter höjda: varuprov från 350 till 500 gram och vanliga trycksaker fick väga 3 kg mot 2 kg tidigare. Madridkongressen beslöt också att för mottagningsbevis skulle användas en delvis ändrad blankett på tjockare papper. Denna blankett skulle därigenom kunna återsändas till avsändaren utan omslag.

I Sverige hade vi haft postala identitetskort alltsedan 1909 medan man i många andra länder använt sig av de s k identitetshäftena, vilka infördes vid Lissabonkongressen 1885. Nu beslöt Madridkongressen att införa identitetskort från den 1 januari 1922.

Slutligen ska nämnas att man från den nämnda tidpunkten också införde bestämmelsen, att postförskottsavgift skulle tas ut för brevpostförskott, både på avgående och på ankommande försändelser. Tidigare hade denna avgift som nämnts tagits ut endast på ankommande försändelser.

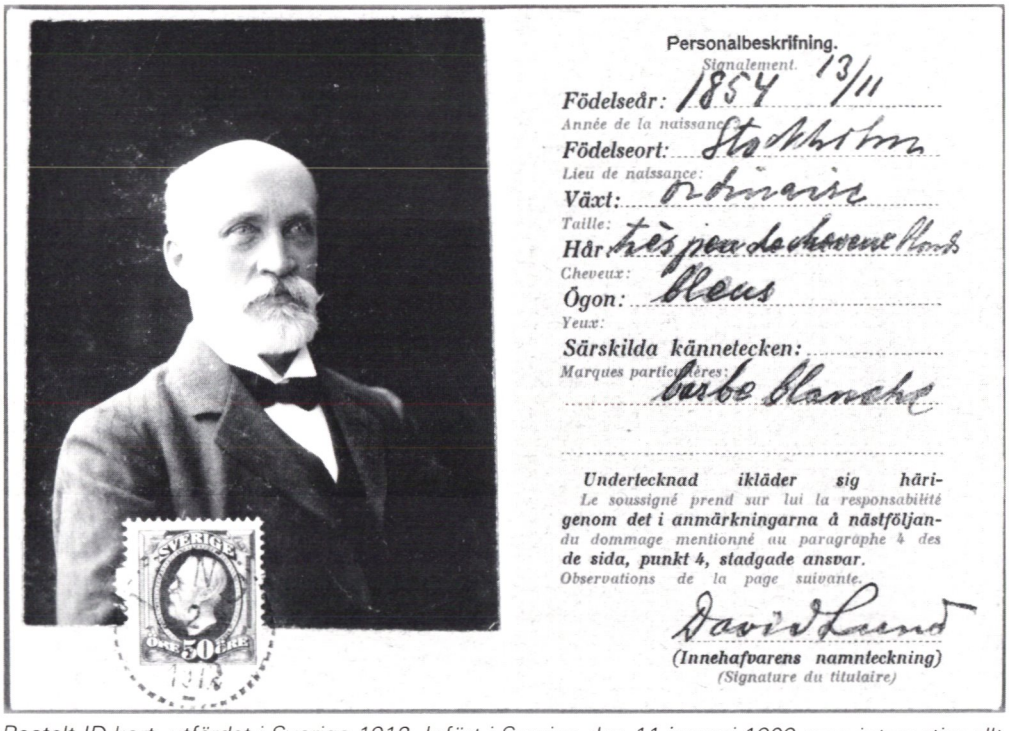

Postalt ID-kort, utfärdat i Sverige 1912. Infört i Sverige den 11 januari 1909 men internationellt först i och med 1920 års avtal.

Assurerade brev och askar

Madridkongressen införde reglerna att adressen på assförsändelser inte fick ändras, inte skrivas med blyerts- eller anilinpenna och adressatens namn fick inte skrivas med initialer. Fönsterkuvert fick inte användas i detta sammanhang och värdebeloppet skulle anges i avsändarlandets myntslag och översättas till guldfrancs.

Redan vid Wienkongressen hade avtalet om assurerade försändelser också omfattat askar upp till ett kilo (avsedda för värdeföremål, t ex smycken). Sverige hade länge avstått från att underteckna denna del av avtalet och införde nyheten först den 1 november 1922. Portot blev 60 öre upp till 200 gram och 15 öre per 50 gram därutöver. Dessutom tillkom assuransavgift, beräknad på samma sätt som för brev och paket.

Postanvisningar/postgiro

Den enda egentliga nyheten när det gäller vanliga postanvisningar var den tidigare nämnda ökade inkasseringsavgiften för internationella brevpostförskott. Denna avgift togs i Sverige upp med 15 öre per avsänd försändelse från den 1 juli 1921.

En helt ny posttjänst kom att införas i samband med Madridkongressen. Det var postgirot, som ett 30-tal länder beslöt sig för att införa från den 1 januari 1922. Betydligt flera anslöt sig vid Stockholmskongressen, däribland också Sverige. I vårt land infördes postgirot i den inrikes posttrafiken den 1 januari 1925, medan det dröjde ända fram till den 1 april 1926 innan Sverige deltog i den utrikes postgiroutväxlingen.

Postpaket

En nyhet vid denna kongress var att man införde tre viktklasser för postpaket, nämligen upp till 1 kg, 1–5 kg och 5–10 kg. Sverige införde dock endast de två lägre viktklasserna, och de infördes den 1 janua-

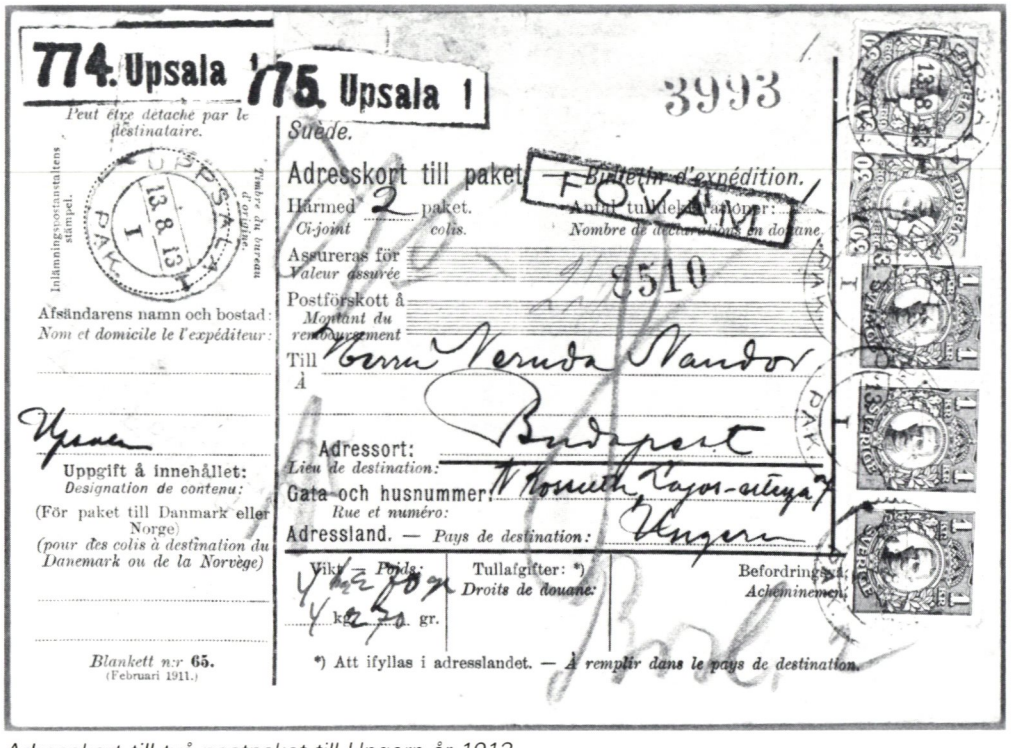

Adresskort till två postpaket till Ungern år 1913.
Postpaketportot var fortfarande 1:80 kr, samma belopp som fastställdes enligt 1885 års avtal. Det blev tillåtet att utfärda ett adresskort för upp till tre postpaket till samma adressat enligt 1891 års avtal.

ri 1922. Samtidigt fick vi rätt att ta ut en särskild tilläggsavgift av 1 franc respektive 1 franc 75 centimes per paket.

Andra bestämmelser som tillkom var att man nu fick ta upp en särskild expeditionsavgift (motsvarande den tidigare rekavgiften) för asspaket, liksom en avgift för tullbehandling.

Vid denna kongress infördes också ilpaket i den internationella postutväxlingen till ett tredubbelt paketporto. Portot skulle också inkludera att avgift för expressutdelning var betald. Ilpaket med tillhörande adresskort skulle förses med en särskild etikett med texten »urgent-ilpaket». I Sverige hade ilpaket införts redan den 1 oktober 1917.

Inkassering

I inkasseringsavtalet infördes avgifter både för inkasserade handlingar och sådana som inte kunnat inkasseras. När försändelser med icke inkasserade handlingar skulle återsändas, skulle kuvertet förses med T-stämpel samt uppgift om de avgifter som skulle erläggas av avsändaren.

Tidningar

I Madridavtalet om postabonnerade tidningar tillkom regeln att avgiften för tidningsöverflyttning skulle tas ut i det nya adresslandet. Dessutom höjdes avgiften till 1 franc per tidning, vilket i Sverige översattes till 80 öre.

Kongressen i Stockholm 1924

Vid världspostkongressen i Stockholm, som ägde rum endast två och ett halvt år efter det att Madridkongressens beslut trätt i kraft, deltog representanter för ett 80-tal länder. Kongressen öppnades av Gustav V den 4 juli 1924 i rikssalen på Stockholms slott. Kongressen var förlagd till Riksdagshuset och den avslutades först den 28 augusti.

Ett särskilt inslag i Stockholmskongressen blev det högtidliga firandet av UPU:s 50-årsjubileum den 16 augusti på Operan. Då framfördes bl a en nyskriven kantat med musik av Hugo Alfvén som också framträdde som dirigent. Efter föreställningen blev det bankett i Stadshuset med närvaro bl a av kronprinsen, Gustav Adolf.

CONGRÈS DE STOCKHOLM 1924

Porträtt av delegaterna vid 1924 års världspostkongress i Stockholm med infälld bild av Riksdagshuset, där kongressen ägde rum 4 juli–28 augusti.

Kongressen organiserades under ledning av Julius Juhlin, dåvarande chef för postverket. Man anordnade bl a en egen upplysningsbyrå, inrättade en särskild postanstalt och gav ut en daglig tidning på franska. I denna gavs, förutom information om kongressen och de olika utskottens sammanträden, också korta resuméer över de viktigaste dagsnyheterna. Man anordnade utflykter för delegaterna i Stockholms skärgård och på Mälaren samt en större utflykt med extratåg till bl a Jämtland och Dalarna.

Kongressens arbetssätt blev en viktig fråga för Stockholmskongressen. Den stora arbetsbördan både vid Madrid- och Stockholmskongresserna berodde framför allt på det stora antalet förslag som presenterades för kongresserna. Från svensk sida menade man att en särskild kommitté borde studera frågan om kongressernas arbetssätt. Man föreslog en kommitté med representanter för sex postförvaltningar. Kongressen blev praktiskt taget enhällig i frågan om tillsättande av en kommitté men var oenig om dess sammansättning. Så småningom kunde man enas om en kommitté som innehöll representanter för 14 postförvaltningar, däribland Sverige.

Den nyutnämnda kommittén sammanträdde under det kommande året och föreslog att det skulle utses en mindre kommission som skulle förbereda kongresserna och bearbeta inkomna motioner. Förslaget godkändes av postförvaltningarna med det tillägget, att den sittande kommittén fick utgöra kommission inför nästa kongress i London 1929. Kommittén accepterade detta och sammanträdde i Paris mellan den 16 oktober och den 26 november 1928. Resultatet av Parismötet ansågs så framgångsrikt av Londonkongressen att den i sin tur tillsatte en ny 14-länders kommission som i Ottawa 1933 förberedde Kairokongressen 1934.

Sverige representerades vid Stockholmskongressen av fyra delegater: Julius Juhlin, Gustaf Kihlmark, Gunnar Lager och Thore Wennqvist. Dessutom medverkade i vår delegation dåvarande sekreteraren i generalpoststyrelsens direktion, Fredrik Sandberg.

Brevpost

Vid Stockholmskongressen enades man om att de vidtagna portohöjningarna i samband med förra kongressen varit tilltagna i överkant. Från åtskilliga länder förelåg förslag till nedsättning av portot för många försändelseslag. Det föreslogs också en återgång till enhetliga porton inom samtliga medlemsländer. Detta senare blev emellertid inte möjligt, eftersom både prisnivåer och valutaförhållanden varierade alltför mycket mellan de olika länderna.

Det nya brevportot skulle i normalfallet uppgå till 25 guldcentimes men det tilläts variera mellan 20 och 40 centimes för 20 gram samt mellan 12 och 24 per 20 gram däröver. I Sverige fastställdes portot till 25 öre för de första 20 grammen och 15 öre per 20 gram däröver.

För brevkort infördes ett nytt maximimått, 15×10,5 cm, och portot tilläts variera mellan 12 och 24 centimes, i Sverige översatt till 15 öre. Även för trycksaksportot var gränserna vida och det tilläts variera mellan 4 och 8 centimes. Detta medförde dock ingen ändring i Sverige – vi hade redan den 1 augusti 1924 sänkt portot till 5 öre.

För flera andra försändelseslag och posttjänster sänktes också avgifterna: blindskrift, rekommendation, svarskuponger, expressutdelning, minsta lösenbelopp, m fl. De framgår av tabellen sist i artikeln.

Ett par reglementariska bestämmelser tillkom. I stället för expressetiketter fick man använda särskilda expressfrimärken (inte aktuellt i Sverige). På rekförsändelser skulle noteras »recommandé» eller motsvarande på inlämningslandets språk överst på försändelsens framsida. Vidare införde man tulletiketter som skulle användas på brev med förmodat tullpliktigt innehåll. En annan nyhet var att alla postala blanketter skulle tryckas i det s k DIN-formatet, dvs i A3, A4, A5, A6 eller A7.

Assurerade brev och askar

I detta avtal föreskrevs att den särskilda assavgiften skulle utgå med samma belopp per 300 francs, oavsett adressland. I Sverige blev denna avgift 10 öre. Vidare skulle det i guldfrancs angivna assbeloppet strykas under med färgpenna.

Postpaket

En av nyheterna i detta avtal var att även assurerade postpaket fick ilbefordras. En annan var att man nu fick lov att assurera ett paket även för en del av dess värde.

Postanvisningar

Samma blankett skulle användas för mottagningsbevis som användes för övriga försändelsetyper. Man fick också lov att införa en särskild poste restanteavgift, något som Sverige dock inte införde.

Världspostkongressernas avtalstexter

I de svenska cirkulärsamlingarna före år 1907 återfinner man i regel de fullständiga avtalstexterna på franska, liksom parallella svenska översättningar. Dessutom finns ett sammandrag på svenska, avsett för posttjänstemännen. Sammandraget innehåller främst de ändringar som ska införas och tidpunkterna för deras ikraftträdande.

Fördragstexten från den första kongressen i Bern år 1874 kallas *traktat* och till denna traktat finns utformat ett s k *expeditionsreglemente* med mera konkreta anvisningar och med detaljerade bestämmelser.

Från och med Pariskongressen 1878 införs beteckningen *konvention* för huvudavtalstexten och även till denna konvention finns ett mera utförligt expeditionsreglemente. Vid denna kongress träffades också två särskilda *avtal*, ett om utväxling av brev med angivet värde, dvs assbrev, och ett om postanvisningar. Till bägge dessa avtal finns också utförliga expeditionsreglementen.

Vid konferensen i Paris 1880 undertecknade man en internationell *konvention* angående utväxling av paketpostförsändelser utan angivet värde. Till detta fogades också ett expeditionsreglemente.

De ändringar i UPU-konventionen som infördes vid Lissabonkongressen och de därpå följande kongresserna kallas *till-*

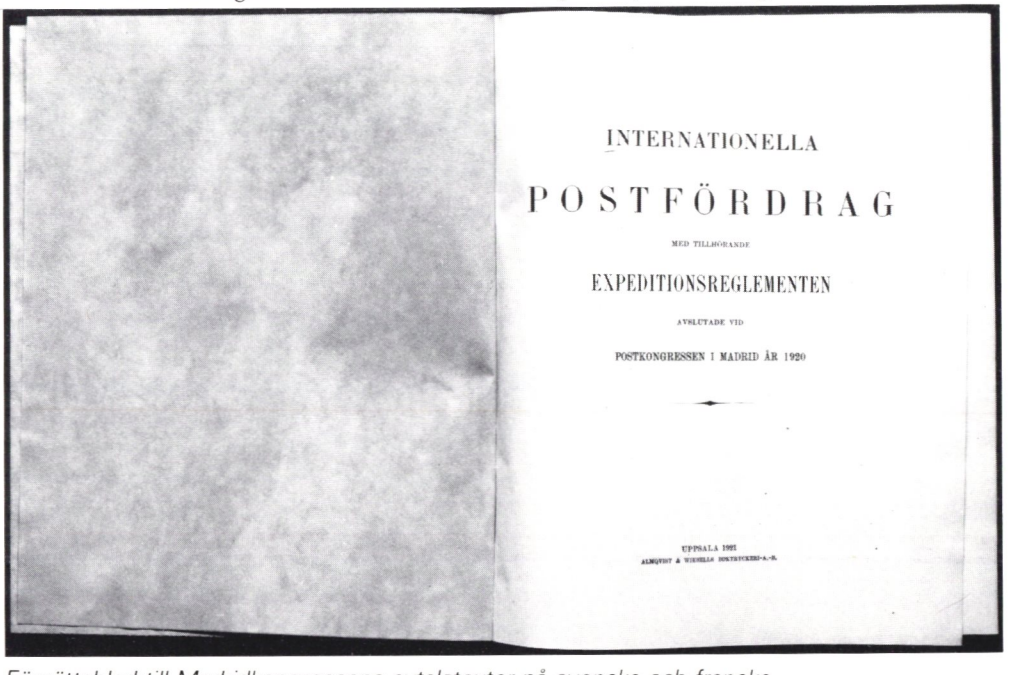
INTERNATIONELLA

POSTFÖRDRAG

MED TILLHÖRANDE

EXPEDITIONSREGLEMENTEN

AVSLUTADE VID

POSTKONGRESSEN I MADRID ÅR 1920

UPPSALA 1921

Försättsblad till Madridkongressens avtalstexter på svenska och franska.

läggsakter. Det finns således tilläggsakt både till konventionen och till expeditionsreglementet för tillämpning av konventionen; dessutom till avtalen om utväxling av brev med angivet värde, postanvisningsavtalet och avtalet om utväxling av postpaket samt till expeditionsreglementena till dessa avtal.

Vid Wienkongressen 1891 kallades konventionen för »verldspostkonvention» och till denna fogades både ett *slutprotokoll* och ett expeditionsreglemente. Slutprotokollet innehåller främst sådana avvikelser i de överenskomna bestämmelserna som är giltiga för vissa länder. Vid denna kongress tillkom dessutom ett avtal om tidningsabonnemang, liksom ett expeditionsreglemente till detta.

Några större förändringar vid presentationen av avtalstexterna infördes inte vid Washingtonkongressen; den enda egentliga förändringen rörde införandet av ett särskilt avtal om inkassering med tillhörande expeditionsreglemente.

Från och med Romkongressen 1906 publicerades inte längre avtalstexterna i cirkulärsamlingarna utan utgavs som separata publikationer. I cirkulären finns endast sammandrag av gjorda överenskommelser samt datum för ikraftträdande. Både vid Rom- och Madridkongresserna vidtogs ändringar i världspostkonventionen och de olika specialavtalen men de senare var nu oförändrade till antalet. I samband med Stockholmskongressen nöjde man sig däremot med tre specialavtal: assurerade brev och askar, postpaket och postanvisningar.

Slutligen kan noteras att den första sammankomsten mellan de blivande medlemsländerna i Bern 1874 kallades *kongress*, liksom samtliga större sammankomster då många frågor behandlades. Mellan dessa träffades man för att diskutera speciella ärenden på *konferenser* (Bern 1876, Paris 1880 och Bern 1900).

Avslutning

Denna genomgång av 50 års världspostkongresser har framförallt visat, att det svenska postverket – som ju deltog i samtliga kongresser – nogsamt följde de anvisningar som fanns i framförallt expeditionsreglementena till konventionerna och avtalen. Man dröjde heller inte längre än som var stadgat i avtalen med att införa förändringarna, även om det finns exempel på att man var ute både tidigare och senare med några reformer.

Det finns i och för sig flera exempel på att Sverige fick dispens med att införa en del reformer men det bestående intrycket är dock att vi accepterade de allra flesta förändringar utan några krav på särbehandling.

För en posthistoriker har det genomförda studiet av kongresserna också medfört ökad klarsyn i tolkningen av de svenska postala tjänsternas utveckling under åren 1875–1925. Det bestående intrycket är att den svenska utvecklingen har klara samband med den internationella, men vad som är orsak och verkan kan man alltid så här i efterhand diskutera. Vi får inte bortse från att de svenska förslagen vid kongresserna varit både många och i åtskilliga fall framgångsrika och att Sverige spelade en betydelsefull roll vid dessa kongresser.

Sammanfattning av världspostkongressernas beslut 1874–1924

Bern 9 oktober 1874 I kraft 1 juli 1875	Genomförande i Sverige 1 juli 1875
Brevpost	
Brevporto 25 c (20–32) per 15 g	20 öre per 15 g
Brevkortsporto 1/2 av ovanstående	10 öre
Trycksaksporto 7 c (5–11) per 50 g	6 öre per 50 g
Rekavg/mott.bevis ej över inrikes avg	18 öre i rekavgift
T-stämpel införs; ogiltiga frimärken markeras med »0», s k nollning	12 öre i mb-avgift
Otillr frank brevkort befordras ej	

Bern 21 januari 1876 I kraft 1 juli 1876	Genomförande i Sverige 1 juli 1876
Brevpost	
Portosatserna till de nya medlemsländerna Brit Indien och franska kolonier högst dubbla av ovanst	40 öre per 15 g (brev) 20 öre (brevkort) 12 öre per 50 g (trycks)
Rek/mb-avgifter som inrikes	18 öre (rek) 12 öre (mb)
Särskild portosats för ankommet ofrankerat brev	60 öre per 15 g

Paris 1 juni 1878 I kraft 1 april 1879	Genomförande i Sverige 1 april 1879
Brevpost	
Brevporto 25 c per 15 g	20 öre per 15 g
Ofrankerat brev 50 c per 15 g	40 öre per 15 g
Brevkort 10 c	10 öre
Trycksaker 5 c per 50 g	5 öre per 50 g
Rek/mbavgift max 25 c	18 öre/12 öre
Tilläggsporto för utomeuropa: Brev 25 c; brevkort 5 c; tr 5 c	+ 20 öre = 40 öre (brev) + 5 öre = 15 öre (brevkort) + 5 öre = 15 öre (trycks)
Affärshandl min 25 c; maxvikt 2 kg	20 öre
Varuprov min 10 c; maxvikt 250 g	10 öre
Brevkort 14×9 cm; endast officiella	Priv tryckta fr 1.1.77 (inrikes)
Assbrev	
Brevporto + rekavgift + assavgift 10 c per 200 fr (grannländer) 25 c per 200 fr (övriga) med ev tillägg för sjöass 10 c per 200 fr	Asstillägg DK/N 8 öre per 144 kr övr i Europa 18 öre per 144 kr utomeuropa 29/36 öre per 144 kr
Postanvisningar	
25 c per 25 fr; minimum 50 c Max belopp 500 fr	18 öre per 18 kr, min 36 öre 360 kr (DK, N, övriga) 210 mark (USA) 400 mark (Tyskland)

Paris 3 november 1880 I kraft 1 oktober 1881	Genomförande i Sverige 1 oktober 1881
Postpaket	
Max vikt 3 kg 50 c per transitland (inkl avsändar- och mottagarland) + ev sjöporto: 25 c – 500 sjömil 50 c 500–1 000 » 1 fr 1 000–3 000 » 2 fr 3 000–6 000 » 3 fr 6 000– » Tilläggsavgift för Sverige 1 fr Nummeretiketter införs	Portoberäkning till Tyskland: Sverige 50 c Tyskland 50 c Sjötransp 25 c Sverige 100 c Summa 225 c = 162 öre Till Belgien, Frankrike, Schweiz tillkom 50 c = 275 c = 198 öre Högsta avgift 414 öre (Cochinchina) Etikett nr 67 införes
Lissabon 21 mars 1885 I kraft 1 april 1886	Genomförande i Sverige 1 april 1886
Brevpost	
Dubbla brevkort till alla UPU-länder	
Återtagande/adressändring införs	Blankett nr 36 införs
Expressförsändelser införs	Endast DK, N och D; övriga 1913
Rek förses med etikett el stämpel	R-stämpel infördes 1.11 1882
Mb på särskild blankett; max 25 c	Blankett nr 34 införs; 10 öre
Postanvisningar	
Telegrafpostanvisningar införs	Telegrampostanv från 1.8 1892
Mb får begäras på postanvisningar	Blankett nr 33 införs
Postpaket	
Maxvikten höjs till 5 kg	Inte förrän 1.1.1896
»Skrymmande»-tillägg införs (+50 %)	Inte förrän 1.7.1896
Postförskott max 500 fr införs	Endast till vissa europeiska
Assurans min 500 fr införs	länder och Egypten
Tilläggsavgift max 75 c	Samtl porton minskar med 18 öre
Wien 4 juli 1891 I kraft 1 juli 1892	Genomförande i Sverige 1 juli 1892
Brevpost	
Ofr brevkort taxeras som ofr brev	
Reketiketter införs	Först 1.10 1894 – i praktiken årskiftet 1894/95
Postförskott på rekförsändelser med max 500 fr införs; inkasseringsavg 10 c	360 kr; 10 öre
Rekförs med pf förses med etikett (motsv)	Blankett nr 152b används
Mb utfärdas av adresspostanstalten	
Mb-förs förses med stämpel »A.R.» el handskriftsnotering »avis de réception»	Ingen stämpel i Sverige
Assurerade brev och askar	
Särskilt avtal om assurerade askar	S. anslöt sig 1.11.1922
Assavgiften beräknas per 300 fr	216 kr
Postanvisningar	
Minimiavgift 50 c avskaffas (25 c per 25 fr)	36 öre; 18 öre per 18 kr
Telegrafpostanv kallas telegrampostanv	Både inrikes och utrikes införs

Postpaket

Återtagande av postpaket möjligt	
Avsändaren får åta sig att betala tull m m	Etikett nr 292 införs 1.1 1899
Upp till 3 postpaket på samma adresskort	

Tidningar

Tidningsabonnemang per post införs	I Sverige från 1.1 1893

Inkasseringar

Separat avtal om inkasseringsrörelsen	I kraft 1.1 1893; endast
Maxbelopp 1 000 fr	utrikes; max 720 kr

Washington 15 juni 1897	Genomförande i Sverige
I kraft 1 januari 1899	1 januari 1899

Brevpost

Förbud mot jubileumsfrankotecken internat	Oscar II:s jubileumsbrevkort
Ofr brevkort lösen med dubbla beloppet	
Varuprov maxvikt 350 g	
Max postförskottsbelopp på rekförs 1 000 fr	720 kr
»Carte postale» på brevkort till utlandet	
Mb utfärdas av inlämningspostanstalten	Inrikes först från 1.4 1900
Mb fick begäras i efterhand – samma avgift	
Reklamationsavgift införs – max 25 c	10 öre; blankett nr 329

Assurerade brev och askar

Postförskott max 1 000 fr	720 kr
Adressändring tillåten upp till 10 000 fr	

Postanvisningar

25 c per 25 fr upp till 100 fr; sedan 25 c/50 fr	18 öre/18 kr upp t 72 kr; 18 öre/36 kr

Rom 26 maj 1906	Genomförande i Sverige
I kraft 1 oktober 1907	1 oktober 1907

Brevpost

Viktenhet för brev 20 g (tidigare 15 g)	
Brevporto 25 c till 20 g; 15 c per 20 g däröver	20 öre; 10 öre
Annullering av postförskottsbelopp införs	Blankett nr 36 används
Svarskuponger införs	
Firmaperforering av frimärken tillåten	I Sverige bl a ASEA
Portofri krigsfångepost införs	
Orange etikett på rek postförskottsförs.	Etikett nr 112 införs
Minimistorlek på brevkort 10×7 cm	
Delade brevkort blir tillåtna internationellt	

Assurerade brev och askar

Etiketter (endast postala tillåtna) ska placeras på avstånd från varandra (liksom frim.)	

Postanvisningar

25 c per 50 fr – även under 100 fr	18 öre per 18 kr

Madrid 30 november 1920 I kraft 1 januari 1922	Genomförande i Sverige 1 januari 1922 el tidigare
Brevpost	
Brevporto 50 c	40 öre fr 1.2 1921
Brevkortsporto 30 c	25 öre fr 1.2 1921
Trycksaksporto 10 c	10 öre fr 1.2 1921
Blindskriftsporto 5 c per 500 g	5 öre fr 1.2 1921
Expressutdelning max 1 fr	80 öre fr 1.2 1921
Reklamationsavgift 1 fr	80 öre fr 1.7 1921
Minimibelopp för lösen 30 c	25 öre fr 1.7 1921
Jub.frimärken tillåtna på internationella förs.	
Ej obligatorisk ankomststämpling	
Postförskottsavgift införs på brevpostförsk	10 öre på avgående och
Varuprov max 500 g; trycksaker max 3 kg	15 öre på ank fr 1.7 1921
Identitetskort införs	I Sverige fr 1.1 1909
Assurerade brev och askar	
Fönsterkuvert får ej användas	Assurerade askar införs
Adressen får inte skrivas med blyerts	fr 1.11 1922
Postpaket	
3 viktklasser införs: –1kg; 1–5 kg; 5–10 kg	Endast –1 och 1–5 kg
Särskild expeditionsavgift för asspaket	30 öre fr 1.7 1921
Särskild avgift för tullbehandling	20 öre fr 1.7 1921
Expressutdelning av postpaket 50 c	40 öre fr 1.7 1921
Ilpaket införs – särskild etikett införs	Inrikes fr 1.10 1917
Inkassering	
Avgifter för inkass och icke-inkass handling	25 öre/15 öre per handl.
30 c/20 c	fr 1.7 1925
Tidningsöverflyttning	
Avgiften höjd till 1 fr per tidning	80 öre
Avgiften uttas i det nya adresslandet	
Postgiro	
Avtal med ett 30-tal länder	Inrikes 1.1 1925; utrikes 1.4 1926

Stockholm 28 augusti 1924 I kraft 1 oktober 1925	Genomförande i Sverige 1 oktober 1925
Brevpost	
Brevporto 20–40 c för de första 20 g,	25 öre
därefter 12–24 c per 20 g	15 öre
Brevkortsporto 12–24 c	15 öre
Trycksaksporto 4–8 c	5 öre fr 1.8 1924
Blindskriftsförs. 5 c per 1 kg	5 öre fr 1.7 1925
Rekavgift 40–50 c	20 öre
Mb-avgift max 40 c	25 öre
Expressavgift 80 c	50 öre (både brev och paket)
Minimibelopp för lösen 10 c	5 öre
Maximimått för brevkort 15×10,5 cm	
Särskilda expressfrimärken tillåtna	Utgavs ej i Sverige
Tulletiketter för brev införs	

Assurerade brev och askar

Assavgiften densamma till alla länder	10 öre per 300 fr
Assurans medgiven även för del av värdet	
Max 50 c för förtullning	30 öre

Postpaket

Även asspaket får ilbefordas	
Assurans medgiven även för del av värdet	

Postanvisningar

Särskild avgift får tas upp för poste restante-postanvisningar	Ej i Sverige
Mb-blankett densamma som för andra förs.	

Överensstämmelse mellan tidpunkterna för de olika världspostkongresserna och utgivningen av allmänna poststadgan

	I kraft	A P utkom 29.11 1872	A P i kraft 1.1 1873
Bern 1874	1.7 1875	–	–
Paris 1878	1.4 1879	–	–
Paris 1880	1.10 1881	31.12 1881	20.2 1882[1]
Lissabon 1885	1.4 1886	23.6 1887	19.8 1887[1]
Wien 1891	1.7 1892	9.7 1892	1.8 1892
Washington 1897	1.1 1899	9.9 1899	1.12 1899
Rom 1906	1.10 1907	9.9 1907	1.10 1907
		21.5 1918	1.7 1918
Madrid 1920	1.1 1922	23.12 1921	1.1 1922
Stockholm 1925	1.10 1925	28.8 1925	1.10 1925

[1] Tryckdatum för de allmänna poststadgorna 1881 resp 1887. Någon exakt tid för ikraftträdande finns inte angivet i cirkulären eller i själva stadgan.

Källor

E Grape: Anteckningar till allmänna poststadgan. Sthlm 1929
E Grape: Expeditionsföreskrifter vid Postverket. Sthlm 1952
G Lager: Svenska postverket och världspostföreningen. Sthlm 1936
G Lager: Viktiga ändringar i de internationella postavtalen fr o m år 1922. Sthlm 1922
F Sandberg: Överenskommelser med främmande länder. Ur Svenskt postväsen. Sthlm 1924.
De internationella postfördragen 1874, 1878, 1880, 1885, 1891, 1897, 1906, 1920 och 1924 (svensk- och franskspråkiga 1874–1920; svensk- och engelskspråkiga 1924)
Kungl Generalpoststyrelsens cirkulär 1875–1925
L'Union Postale Universelle. Sa fondation et son développement 1874–1949. Berne 1949.